****************************MIXED ADC 606
S75 P1 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

DRAUGAS

PERIODICALS
July 13,
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, LIEPOS – JULY 13, 2001

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 07/12/01

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET
WWW.DRAUGAS.ORG

Nr.135
Kaina 50 c.

Liberalai neleis trukdyti Lietuvos kelionei į NATO ir ES

Vilnius, liepos 12 d. (BNS) — Seime ketvirtadienį diskusijoje Algirdo Brazausko vyriausybės programos patvirtinimo pasisakę Liberalų, Tėvynės sąjungos — konservatorių ir Jungtinės Centro sąjungos, Moderniųjų krikščionių demokratų sąjungos ir Lietuvos lenkų rinkimų akcijos frakcijų atstovai pareiškė balsuosią prieš programą.

Pirmas diskusijoje kalbėjęs Liberalų frakcijos seniūnas Rolandas Paksas pažymėjo, jog vyriausybės programoje gerokai nutolta nuo šešėlinės socialdemokratų vyriausybės progamos. „Galima konstatuoti, kad jos (šešėlinės vyriausybės programos — BNS) tikslas buvo vienas — padėti propaguoti socdemų tikslą paimti valdžią", sakė R. Paksas. Pasak jo, tai rodo ir socialdemokratų atsisakymas įvesti ilgai propaguotus progresyvinius mokesčius.

Programa, liberalų nuomone, yra prieštaringa ir nesubalansuota, nes net šešiolikoje vietų žadama rasti papildomų lėšų, tačiau tuo pat metu skelbiama, jog bus vykdoma griežta biudžeto politika.

Baigdamas savo kalbą, R. Paksas pažymėjo, jog niekas Seimo salėje negalės paneigti, kad nueinanti vyriausybė „palieka kylančią ekonomiką". „Privatizavimo fonde jūs rasite 1.28 mlrd. litų", pažymėjo R. Paksas. Pasak jo, liberalai taip pat palieka socialdemokratams „kaip praėjusią jaunystę" savo buvusius bendrininkus socialliberalus, „kandidatą į prezidentus", galimybę Česlovui Juršėnui parašyti eilinį scenarijaus skyrių „kas kaltas, kad A. Brazauskui nepavyko įgyvendinti savo programos".

„Kai po šešių su puse mėnesių A. Paulauskas pasiūlys A. Brazauskui atsistatydinti ir atšauks savo ministrus, mes tai taip pat laikysime stabilumu", pridūrė buvęs premjeras.

Tačiau R. Paksas teigė, jog liberalai nepalieka naujajai daugumai „šansų pakeisti šalies kurso į NATO ir ES bei galimybės išlikti populiarumo viršūnėje". „Žadame konstruktyvią opoziciją, kuri visuomet rems protingus ir liberalius sprendimus, tačiau „statys ant blakstienų", esant kitokiems sprendimams", kalbėjo R. Paksas.

„Jūs esate iš tiesų drąsus žmogus", sakė R. Paksas kreipdamasis į paskirtąjį premjerą A. Brazauską, pridūręs, jog paskirtasis premjeras žino, ko iš jo tikisi naujos daugumos bendrininkai, partiečiai, rėmėjai ir tarptautinė visuomenė ir kokie yra tarptautiniai įsipareigojimai. „Nežiūrint į tai, kad liberalų frakcija nepritaria vyriausybės programai, linkiu jums visokeriopos sėkmės, sveikatos, valios, užsispyrimo ir, kaip jūsų kolegos sako, septynių pėdų po kyliu bei palankaus vėjo į bures", palinkėjo R. Paksas būsimam vyriausybės vadovui.

Zigmantas Balčytis
Susisiekimo ministras

Juozas Bernatonis
Vidaus reikalų ministras

Vilija Blinkevičiūtė
Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Petras Povilas Čėsna
Ūkio ministras

Konstantinas Romualdas Dobrovolskis
Sveikatos apsaugos ministras

Roma Dovydėnienė
Kultūros ministrė

Dalia Grybauskaitė
Finansų ministrė

Kęstutis Kristinaitis
Žemės ūkio ministras

Arūnas Kundrotas
Aplinkos ministras

Linas Linkevičius
Krašto apsaugos ministras

Vytautas Markevičius
Teisingumo ministras

Algirdas Monkevičius
Švietimo ir mokslo ministras

Antanas Valionis
Užsienio reikalų ministras

Algirdas Brazauskas
Vyriausybės vadovas

Darbą pradėjo 12-oji Lietuvos vyriausybė

Vilnius, liepos 12 d. (BNS) — Seimui ketvirtadienį balsų dauguma pritarus Algirdo Brazausko vyriausybės programai, netrukus iškilmingą priesaiką parlamentarų ir prezidento Valdo Adamkaus akivaizdoje davė ministrų kabineto nariai.

Pirmasis priesaiką davė premjeras Algirdas Brazauskas, o vėliau — pagal abėcėlę ministrų kabineto nariai.

Priesaiką priiminėjęs Seimo pirmininkas iš pradžių suklydo ir pirmąjį prisiekti pakvietė ne A. Brazauską, bet susisiekimo ministrą Zigmantą Balčytį, tačiau greitai savo klaidą ištaisė.

„Aš, Algirdas Mykolas Brazauskas, prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą, prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos Nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei. Tepadeda man Dievas!", padėjęs ranką ant Lietuvos Konstitucijos, prisiekė naujasis vyriausybės vadovas.

Tais pačiai žodžiais prisiekė ir visi kiti 13 ministrų, kurie taip pat pasirašė vardinį priesaikos lapą. Priesaikos tekstas negali būti taisomas ir keičiamas, išskyrus tai, kad prisiekiantieji gali atsisakyti ištarti paskutinį priesaikos sakinį: „Tepadeda man Dievas". Visi prisiekusieji, išskyrus užsienio reikalų ministrą Antaną Valionį, neatsisakė prašyti Dievo pagalbos.

Po priesaikos Seimo pirmininkas A. Paulauskas pasveikino naujos vyriausybės narius ir padėkojo iki šiol laikinai premjero pareigas ėjusiam liberalui Eugenijui Gentvilui.

Prezidentas Valdas Adamkus po priesaikos priėjęs paspaudė naujos vyriausybės nariams rankas ir išėjo iš posėdžio salės.

* **Buvęs premjeras Rolandas Paksas** oficialiai tapo parlamentinės opozicijos naujajai kairės ir centro-kairės daugumai vadovu. Opozicija ketvirtadienį pasiskelbė Seimo Liberalų bei Tėvynės sąjungos (konservatorių) frakcijos ir Jungtinei frakcijai priklausantys Moderniųjų krikščionių demokratų sąjungos atstovai. Pagal Seimo statutą Liberalų frakcijos, kaip didžiausios opozicinės frakcijos (33 nariai) seniūnas Rolandas Paksas tapo naujuoju Seimo opozicijos vadu. (BNS)

Seimas pritarė naujosios vyriausybės programai

Vilnius, liepos 12 d. (BNS) — Seimas ketvirtadienį daugumos balsais pritarė 12-osios vyriausybės programai, tuo suteikdamas įgaliojimus veikti socialdemokratų vadovo Algirdo Brazausko sudarytam ministrų kabinetui.

Programai buvo pritarta 81 parlamentaru balsavus už, 36 — prieš ir 6 susilaikius.

Už programą balsavo visi 48 Socialdemokratinės koalicijos frakcijos nariai, taip pat 25 Naujosios Sąjungos (socialliberalų) frakcijos nariai, 6 Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų frakcijos nariai bei vienas mišrios Seimo narių grupės atstovas.

Liberalai, konservatoriai ir dalis Jungtinės frakcijos narių balsavo prieš.

4 mišrios Seimo narių grupės ir 2 socialliberalų atstovai susilaikė.

Į politiką grįžusio buvusio Lietuvos komunistų partijos vadovo ir Nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos prezidento, 68-erių metų Algirdo Brazausko kabinete 7 iš 13 ministrų atėjo iš buvusios koalicinės liberalo Rolando Pakso vyriausybės. Tai krašto apsaugos ministras, buvęs Lietuvos ambasadorius NATO Linas Linkevičius, o taip pat Naujosios sąjungos (NS, socialliberalų) deleguoti užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius, socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė, žemės ūkio ministras Kęstutis Kristinaitis, sveikatos apsaugos ministras Romualdas Dobrovolskis. Pastarieji išlaikė anksčiau turėtus postus.

Buvęs vidaus reikalų ministras Vytautas Markevičius buvo paskirtas teisingumo ministru. Vidaus reikalų ministro pareigose jį pakeitė socialdemokratas Juozas Bernatonis.

Be jo, nauji veidai vyriausybėje yra kultūros ministrė socialdemokratė Roma Dovydėnienė, ūkio ministras Pramonininkų konfederacijos viceprezidentas nepartinis Petras Čėsna, susisiekimo ministras socialdemokratas Zigmantas Balčytis, aplinkos ministras nepartinis Arūnas Kundrotas, finansų ministrė, nepartinė Dalia Grybauskaitė.

Naujosios politikos koalicija Lietuvą valdė 8 mėnesius po Seimo rinkimų 2000-ųjų rudenį.

* **Trečiadienį posėdžiavę Lietuvos liberalų sąjungos (LLS) tarybos nariai teigia, jog stengsis panaudoti abiejų savo vadovų populiarumą ir sugebėjimus — tiek partijos pirmininko, buvusio premjero Rolando Pakso, tiek ir dabar laikinai premjero pareigas einančio, LLS pirmininko pavaduotojo Eugenijaus Gentvilo. Posėdyje abu vadovai taip pat demonstravo vienybę, ragino partijos narius dirbti kartu, o kalbas apie nesutarimus liberalų gretose vadino „išoriniu spaudimu". Kai kurie partijos tarybos nariai siūlė LLS valdybai sudaryti specialią darbo grupę, kuri rūpintųsi, jog E. Gentvilas taptų Seimo nariu ir taip galėtų aktyviau reikštis kaip galimas būsimosios liberalų šešėlinės vyriausybės vadovas. „Eugenijus Gentvilas reikalingas Vilniuje", sakė R. Paksas.** (BNS)

Baltarusijos opozicijos vadas išsigando Lietuvos kairiųjų

Vilnius, liepos 12 d. (BNS) — Į valdžią Lietuvoje atėjus kairiesiems, Baltarusijos opozicijos vadovas Semion Šareckij, kuris buvo radęs prieglobstį Vilniuje nuo galimo persekiojimo tėvynėje, persikėlė gyventi į JAV.

Anot dienraščio „Lietuvos žinios", S. Šareckij išvyko, negalėdamas Lietuvoje jaustis „taip saugiai, kaip anksčiau".

Prieš penkerius metus autoritarinio prezidento Aleksandr Lukašenka išvaikytos 13-ojo šaukimo Baltarusijos Aukščiausiosios tarybos (AT) pirmininkas S. Šareckij Lietuvoje gyveno nuo 1999 metų.

Nuo pirmos atvykimo dienos S. Šareckij globojęs Lietuvos žmogaus teisių asociacijos komiteto atsakingasis sekretorius Stasys Kaušinis dienraščiui patvirtino, jog Baltarusijos opozicijos vadas prieš kurį laiką išvyko į JAV. „Pasikeitus Lietuvoje politinei situacijai, jis nebuvo įsitikinęs, kad čia jam bus saugu", sakė S. Kaušinis.

„Lietuvos žinių" duomenimis, į JAV S. Šareckij išvyko kiek daugiau nei prieš savaitę. Būtent tiek laiko jo nebesaugo Vadovybės apsaugos departamento (VAD) pareigūnai. Apsauga jam tuometinio Lietuvos Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio pavedimu buvo skirta nuo jo atvykimo 1999-aisiais.

Su S. Šareckij išvyko ir jo žmona, jo vaikai JAV apsigyveno dar anksčiau.

JAV siekia deportuoti karo nusikaltimais įtariamą lietuvį

Vašingtonas, liepos 11 d. (BNS) — JAV Teisingumo departamentas paprašė federalinio imigracinio teismo deportuoti lietuvį, kuris įtariamas dalyvavęs naikinant žydus per nacių okupaciją Lietuvoje II pasaulinio karo metais.

Kaltinamajame dokumente, kurį trečiadienį Teisingumo departamento Specialiųjų tyrimų skyrius įregistravo imigraciniame teisme Tampos mieste Floridos valstijoje, teigiama, kad šios valstijos gyventojas Algimantas Dailidė 1941 m. spalį, tarnaudamas Lietuvos saugumo policijoje, dalyvavo ieškant ir suimant žydus, kurie bandė išsigelbėti iš Vilniaus geto.

A. Dailidė, kuriam dabar 80 metų, iki pensijos gyveno ir dirbo nekilnojamojo turto agentu Clevelando apylinkėse Ohio valstijoje. 1997 metais, nustačius A. Dailidės dalyvavimą žydų persekojime, Clevelando teismas atėmė iš jo JAV pilietybę. Šį sprendimą pernai rugsėjį paliko galioti ir JAV Apeliacinis teismas.

Pasak Teisingumo departamento pranešimo, Lietuvos archyvuose rasti dokumentai liudija, kad A. Dailidės suimti žydai buvo perduoti naciams ir sušaudyti Panerių miške prie Vilniaus.

A. Dailidė nacių kontroliuojamoje Lietuvos saugumo policijoje tarnavo nuo 1941 iki 1944 metų. Atvykdamas į JAV 1950 metais, imigracinėms tarnyboms jis teigė per karą dirbęs girininku.

„Nacių okupacinės pajėgos, padedamos vietos kolaborantų, tokių, kaip A. Dailidė, per keletą mėnesių 1941-ųjų rudenį iššudė didžiąją dalį Lietuvos žydų", pareiškė JAV Specialiųjų tyrimų tarnybos direktorius El M. Rosenbaum. Anot jo, A. Dailidei nedera toliau gyventi Jungtinėse Valstijose.

Pasaulio naujienos

(Remiantis BNS, Reuter, DPA, AP, Interfax, ITAR-TASS, BelaPAN, RIA ir ELTA žinių agentūrų pranešimais)

Sofia. Buvęs Bulgarijos caras Simeon II, kurio partija praėjusį mėnesį didele persvara laimėjo visuotinius rinkimus, sutiko tapti šios skurdžios Balkanų valstybės premjeru. 64 metų Simeon II, kuris iš tėvynės turėjo išvykti po II pasaulinio karo, taps pirmuoju buvusiu Rytų Europos valdovu, atgavusiu politinę valdžią. „Tai nepaprastai sunki ir sudėtinga užduotis, bet tikiuosi, kad su gera valia ir visų pagalba, galvodami tik apie naudą liaudžiai, mes sugebėsime ištesėti žmonėms duotus pažadus", sakė Simeonas II, beveik visą gyvenimą praleidęs Ispanijoje, kur turėjo savo verslą. Per rinkimų kampaniją Simeonas II žadėjo, kad jo partijai atėjus į valdžią, bulgarai po 800 dienų pajus pagerėjimą. Tarp įspūdingiausių jo pažadų buvo nepalūkaninės paskolos ir valstybės ūkio darbuotojų algų didinimas.

Kijevas. Ukrainos prezidentas Leonidas Kučma apkaltino parlamento narius imant milijonus dolerių kyšių už įvairioms verslo grupėms parankių įstatymų priėmimą. „Pagrindinę algą jie gauna 'žaliaisiais', — sakė L. Kučma. — Ir tai ne išimtis, o bendra parlamento praktika... kai už įstatymą frakcija gauna milijonus dolerių", pareiškė jis. Ukrainos valstybės saugumo tarnyba praėjusią savaitę pranešė, kad įvairūs Ukrainos valdininkai kasmet paima mažiausiai 560 mln. dolerių kyšių už įvairias paslaugas privatiems verslininkams. Pareigūnų nuomone, tokie korupcijos mastai kelia grėsmę valstybiniam saugumui.

Vokietija. Trečiadienį buvo palaidota buvusio Vokietijos kanclerio Helmut Kohl žmona Hannelore, kuriai buvo 68 metai ir kuri, nepajėgdama kovoti su kankinančia alergija saulės šviesai, praėjusią savaitę nusprendė pasitraukti iš gyvenimo. Gedulingose pamaldose už velionę senovinėje katedroje dalyvavo per 1,500 žmonių — šeimos draugų ir aukštų valstybės pareigūnų, tarp jų — kancleris Gerhard Schroeder, buvęs prezidentas Roman Herzog ir Europos Komisijos prezidentas Romano Prodi. Dar mažiausiai 3,000 žmonių klausėsi mišių lauke. Po pamaldų H. Kohl kartu su sūnumis išlydėjo karstą su Hannelore palaikais į Liudvigshafeno miesto kapines, kur ji buvo palaidota šeimos kape. Šiame mieste ji, dėl retos ligos tapusi kaline savo namuose užtamsintais langais, su vyru gyveno 41 metus. Hannelore paliko atsisveikinimo laiškus savo vyrui ir dviem sūnums Walter ir Peter, kuriuose rašė, jog atima sau gyvybę nebepakeldama ligos sukelto bejėgiškumo. H. Kohl sekretoriato išplatintame pranešime rašyta, kad pastaruosius pusantrų metų Hannelore turėdavo laukti aklinos tamsos, kad bent trumpam galėtų pabūti lauke. Gegužės pabaigoje ji negalėjo dalyvauti Istambule vykusiose sūnaus Peter vestuvėse. „Nelaimei, intensyvus itin retos ir medicinai beveik nežinomos ligos gydymas nedavė jokių rezultatų", rašyta po jos mirties paskelbtame H. Kohl sekretoriato pranešime.

Maskva. Buvęs Baltarusijos prezidento reikalų valdytojas Ivan Titenkov mano, kad po rudenį įvyksiančių prezidento rinkimų valstybei vadovaus naujas valstybės vadovas. „Nepavyks Aleksandr Lukašenka vėl tapti prezidentu. Jei jis bus paliktas dar penkeriems metams — ir jis kankinsis, ir žmonės gyvens dar blogiau", sakė I. Titenkov interviu laikraščiui „Novyje Izvestija". Buvęs reikalų valdytojas mano, kad A. Lukašenka „niekada nebuvo Rusijos draugas". Jo teigimu, Baltarusijos vadovas tik „norėjo vadovauti sujungtai Rusijos ir Baltarusijos valstybei".

Haga. Kalinamas, bet nesugniuždytas buvęs Jugoslavijos prezidentas Slobodan Miloševič didžiuojasi tuo, ką padarė dėl savo tėvynės. Kanadietis teisininkas Christopher Black, kuris su S. Miloševič buvo susitikęs pirmadienį, citavo tokius jo žodžius: „Didžiuojuosi tuo, ką padariau dėl savo liaudies ir savo valstybės. Visa, ką padariau, buvo dora. Naudojausi teise ginti savo valstybę". „Štai kodėl buvau suimtas. Kaltųjų reikia ieškoti ne (Jungtinių Tautų karo nusikaltimų tribunolo) Scheveningen (kalėjime), bet NATO būstinėje", pridūrė jis. Ch. Black patvirtino S.Miloševič ketinimą teisme atsisakyti advokato ir gintis pačiam. Pasak Ch. Black, buvęs vadas laikosi gerai ir niekada negalvojo apie savižudybę.

Kijevas. Ukrainos prezidentas Leonid Kučma pareiškė, jog neketina „ieškoti sau įpėdinio". „Aš neisiu Jelcin keliu", sakė jis. Pasak jo, jis gerbia pirmąjį Rusijos prezidentą B. Jelcin, tačiau, jo manymu, „Rusijoje būta šeimyninių aplinkybių". L.Kučma mano, kad „gyvenimas pats turi išrinkti politiką, kuriam žmonės patikės valdyti valstybę". „Aš — ne caras, ir sosto įpėdinių neturiu", pareiškė L. Kučma.

Paryžius. Kyšininkavimo bylą tiriantys teisėjai trečiadienį apklausė Prancūzijos prezidento Jacques Chirac dukrą dėl įtariamų jos tėvo įmokų grynaisiais už brangias užsienio keliones. Pasak šaltinių, Claude Chirac, kuri lydėjo savo tėvą kelių tokių kelionių metu, apklausta kaip liudininkė. Teisėjai stengiasi nustatyti, ar pinigus, sumokėtus už skrydžius 1992-1995 metais, kai J. Chirac buvo Paryžiaus meras, jis gavo kaip kyšius.

Čilės apeliacinis teismas pirmadienį nurodė nutraukti visas teisines procedūras prieš buvusį valstybės diktatorių Augusto Pinochet'ą. Teismo sprendimu, 85 metų generolas yra psichiškai neveiksnus ir todėl negali būti teisiamas. Apeliacinis teismas nusprendė, kad A. Pinochet'as gali būti teisiamas už žmogaus teisių pažeidimus jo valdymo metais, 1973-1990-aisiais. Tačiau trijų teisėjų kolegija perkvalifikavo šiuos kaltinimus į lengvesnius kriminalinius nusikaltimus. Iš viso A. Pinochet'o valdymo metais dėl politinių pažiūrų buvo nužudyti arba dingo be žinios ir laikomi mirusiais daugiau nei 3,000 žmonių.

Nairobi. Susilaikyti nuo lytinių santykių „mažiausiai bent dvejus metus" paragino savo valstybės gyventojus Kenya prezidentas Daniel arap Moi. Jo nuomone, tik taip galima sustabdyti katastrofišką AIDS plitimą valstybėje.

KALENDORIUS

Liepos 13 d.: Anakletas (Anys), Arvilas, Arvilė, Austina, Eugenijus, Ginius, Henrikas.

Liepos 14 d.: Pal. Kateri Tekawitha; Eigilė, Gerdvilas, Kamilas, Libertas, Vidutis, Vydas.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

MIRĖ LIETUVOS BOKSO VETERANAS VINCAS SELVENTAS

Vyresnio amžiaus sporto, o ypač bokso mėgėjai, gerai atsimena kybartiečio boksininko Vinco Selvento pavardę. Šis vyras, vėliau gyvenęs Klaipėdoje ir Kaune, net septynis kartus buvo pasipuošęs Lietuvos čempiono titulu (6 kartus pussunkiame ir kartą — sunkiame svoryje).

Pirmas jo geresnis pasirodymas buvo 1935 m. XI Lietuvos bokso pirmenybėse Kaune, kuomet jis užėmė II vietą (pralaimėjo finale kauniečiui F. Pankėnikui). Apie jį knygoje „Lietuvos boksas" (išleistoje 1976 m. Vilniuje) rašoma, kad Vincas ir kitas 1935 m. pirmenybių naujokas — Vaclovas Peleckis Lietuvos sporto istorijoje paliko ryškų pėdsaką. „V. Selventas dar 6 kartus tapo Lietuvos čempionu ir su pertraukomis kovojo iki 1950 metų. Pralaimėjęs jaunam R. Juškėnui, galutinai pasitraukė iš sporto", — taip sakoma anksčiau minėtoje knygoje.

Neseniai gavome laišką iš kito to meto žymaus kybartiečio sportininko, V. Selvento pusbrolio Kazio Bulkaičio, dabar gyvenančio Kewanee, IL. Šis sporto veteranas rašo apie V. Selvento mirtį, o taip pat atsiuntė ir mirusiojo dukros informaciją apie jo mirtį.

Čia taip pažymima: „Pranešame liūdną žinią, kad š.m. kovo mėn. 13 d. mirė mano tėvelis. Užgeso tyliai ant mūsų rankų. Ligos patale pragulėjo vienus metus ir du mėnesius. Palaidojome, kaip ir pridera — su kunigu, su giesmininkais. Laidotuvėse dalyvavo daug žmonių".

Ir laiško pabaigoje — susimąstyti verčiantis sakinys: „Savo laiku buvęs garsus sportininkas, dabar iš sporto veteranų ir sporto komiteto nesulaukėme jokios užuojautos ir pagarbos". Taip pat pridėtoje nuotraukoje matome karste gulintį šį žymų sporto veteraną su greta stovinčiomis dukromis ir žmona.

Šis faktas parodo, jog dabar Lietuvoje jau pradedama nepaisyti tam tikro padorumo normų, ypač mirusiųjų atžvilgiu. Įdomu, kas čia kaltas?

Mirusiojo pusbrolis K. Bulkaitis mums rašo, kad jiedu Kybartuose užaugo kartu. K. Bulkaitis dar priduria, kad a.a. Vincą Selventą treniravo Pabaltijo čempionas Juozas Vinča, kurį gerokai anksčiau buvo sutikęs Čikagoje (čia jis dažnai pasirodydavo kaip profesionalas imtynininkas) ir padėkojo už jo pusbrolio gerą paruošimą. Kewanee, IL, gyvenantis K. Bulkaitis, kuris dar seka lietuvių spaudą ir domisi sportiniu gyvenimu, parašė daugiau apie visos Lietuvos mastu žinomus garsiuosius kybartiečius sportininkus ir prašė juos pažymėti spaudoje.

Jo prašymą čia iš dalies išpildome, šį kartą pažymėdami garsųjį Lietuvos bokso veteraną V. Selventą, kurį, deja, pati Lietuva jau spėjo taip greitai pamiršti. Tebūna jam lengva Lietuvos žemelė...!

Edvardas Šulaitis

Su žymiomis Lietuvos dviratininkėmis Jolanta ir Rasa Polikevičiūtėmis Philadelphijoje susitiko ir jas pasveikino Danutė, Aidas ir ir „Draugo" bendradarbis Rimas Gedeikai.

LIETUVOS OLIMPIEČIAI DVIRAČIŲ LENKTYNĖSE PHILADELPHIJOJE

Š.m. balandžio 8 d. Philadelphijoje vyko „First Union Liberty Classic" dviračių lenktynės. Į šias prestižines vienadienes lenktynes, kurių laimėtojai gauna pačias didžiausias piniginės premijas, atvyksta geriausi pasaulio dviratininkai ir dviratininkės.

Šįmet atvyko rekordinis skaičius dviratininkų — 159 vyrai ir 112 moterų. Jų tarpe keturi lietuviai — panevėžietis Raimondas Vilčinskas, klaipėdietis Remigijus Lupeikis ir dvynės Rasa ir Jolanta Polikevičiūtės iš Panevėžio. Vilčinskas ir Lupeikis lenktyniavo už lenkų „Mroz" komandą, o Polikevičiūtės už italų „Acca due O" komandą, viena, iš geriausių moterų komandų pasaulyje.

Pernai Remigijus Lupeikis, Rasa ir Jolanta Polikevičiūtės atstovavo Lietuvai 2000 m. Sydnėjuje vykusioje olimpiadoje. Visi trys dalyvavo grupinėse lenktynėse. Rasa ten turėjo didelę įtaką Dianos Žiliūtės bronzos medalio laimėjimui.

„Liberty Classic" lenktynės yra 156 mylių vyrams ir 72 mylių moterims. Raimondas Vilčinskas lenktynėse buvo 25-tas, o Lupeikiui, likus maždaug 15 mylių, pritrūko energijos ir jis turėjo iš lenktynių pasitraukti.

Moterų padėtis buvo kiek kitokia. Prieš lenktynes komandos treneris nusprendė, kad šį kartą visa komanda stengsis padėti komandos vadovei (tada pasaulio įvertinimo lentelėje stovėjusiai antroje vietoje). Tai dar prieš rungtynes Polikevičiūtė žinojo, kad joms neteks kovoti dėl medalio, o tik atlikti eilinę užduotį stengiantis, kad laimėtų komandos vadovė. Komanda užėmė ketvirtą vietą. Visiems kilo klausimas, kokioje vietoje būtų komanda, jei Rasą nebūtų ištikusi nelaimė. Maždaug lenktynių pusiaukelėje, Rasa kaip vėjas lėkdama, pataikė į gatvėje pasitaikiusią duobutę ir nuskridusi nuo dviračio smarkiai krisdama žemėn labai nusibrozdino koją, šlaunį, ranką ir petį. Teko ją vežti ligoninėn. Po kelių valandų Rasa grįžo iš ligoninės. Dauguma, mačiusių ją susižeidusią, nesitikėjo, kad dviem dienom nuo įvykio praslinkus, ji vėl galės lenktyniauti. Ypač, kad tos lenktynės („HP Womens Challenge") Idaho valstijos Rocky Mountains bus daugiadienės (12). Tačiau Rasa įrodė, kad ji yra labai užsispyrusi, niekad nepasiduos nepabandžiusi, kad ji ištverminga. Ji ne tik dalyvavo šiosu lenktynėse, bet ir laimėjo trečią vietą. Tai bent sportininkė!

Ji, kartu su Jolanta, kuri baigė 11-ta, padėjo komandai laimėti antrą vietą.

Žiūrint į Rasos ištvermę, lengva suprasti, kodėl Lietuvos dviratininkės, per paskutinius dvejus metus, yra laimėjusios prestižiškiausias lenktynes — Tour de France ir Pasaulio čempionatą ir kodėl Lietuvos komanda yra viena iš dviejų geriausių pasaulyje.

Rimas Gedeika

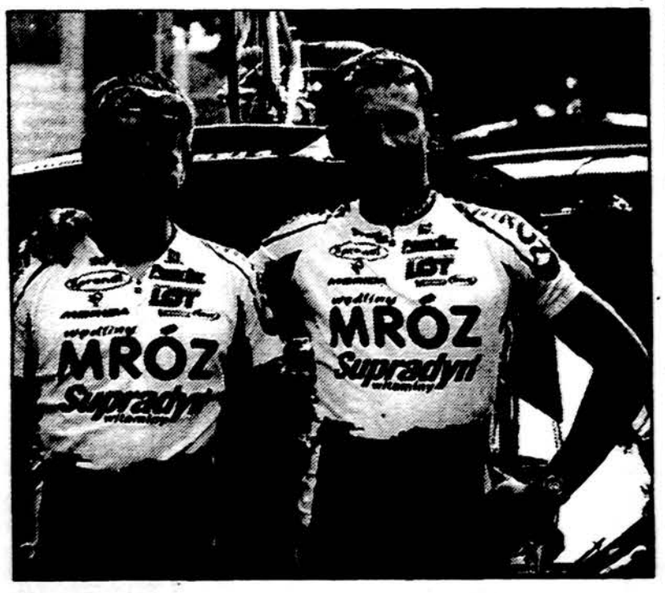

Philadelphijoje viendienėse lenktynėse dalyvavę žymūs Lietuvos dviratininkai. Iš k.: Raimondas Vilčinskas ir olimpietis Remigijus Lupeikis.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**

Administratorius – **Valentinas Krumplis**

Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

„DRAUGAS" lietuvybės svyturys ir sargas!

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S.Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūslės, krūties, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Barney Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330;
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

LIETUVOS VYRŲ IR MOTERŲ KREPŠINIO RINKTINĖS KOVOS EUROPOS PIRMENYBĖSE

Lietuvos vyrų ir moterų krepšinio rinktinės šiemet turės sunkius išbandymus, nes jų laukia žaidimai Europos pirmenybėse. Pirmoji savo pasirengimus šiam svarbiam jėgų išbandymui pradėjo Lietuvos moterų komanda, kuri jau birželio mėnesio antroje pusėje stojo į daugiau nei du mėnesius truksiantį treniruočių ir kontrolinių rungtynių maratoną.

Lietuvos moterų rinktinė žais dideliame krepšinio turnyre, liepos 14 d. prasidėsiančiame Ottavoje, Kanadoje.

Po to — rugsėjo 14-23 d. Prancūzijoje dalyvaus 28-ajame Europos čempionate. Lietuvaitės šio turnyro kovas B grupėje pradės su Graikijos rinktine. Po to susitiks su Čekijos, Rusijos, Vengrijos ir Slovakijos rinktinėmis. A grupėje tarpusavyje varžysis Prancūzijos, Lenkijos, Rumunijos, Ispanijos, Ukrainos ir Jugoslavijos komandos. Ketvirtfinaliai bus pradėti rugsėjo 21 dieną ir čia Europos čempionų titulą gins Lenkijos krepšininkės. Pirmąsias penkias vietas užėmusieji penketukai iškovos kelialapius į pasaulio čempionato turnyrą, kuris 2002 m. rugsėjo mėnesį vyks Kinijoje.

Į Lietuvos rinktinę yra pakviesta 20 žaidėjų, kurių dauguma žaidžia užsienyje. Jų tarpe yra ir Illinois universitete pernai pradėjusi rungtyniauti aukštaūgė (194 cm) Iveta Marčauskaitė, o taip pat ir rinktinės senbuvė, dabar JAV profesionalių lygoje žaidžianti Jurgita Štreimikytė-Virbickienė. Kadangi ši žaidėja be poilsio žaidžia Italijos ir JAV profesionalių lygose, ji į Lietuvą grįš gerokai vėliau ir dar nežinoma, ar ji turės jėgų ir noro padėti Lietuvos rinktinei.

Galutinė Lietuvos rinktinės sudėtis turėtų paaiškėti po rugpjūčio 30-rugsėjo 3 d. Prancūzijoje vykstančio tarptautinio turnyro bei paskutinės treniruočių stovyklos Kaune rugsėjo 5-10 d. Lietuvos moterų krepšinio rinktinės treneris Vydas Gedvilas teigia, kad su Štreimikyte Lietuva turėtų patekti į prizininkių tarpą ar bent į pirmąjį penketuką.

E. Š.

LIETUVOS JAUNIEJI SPORTININKAI VYKS Į ISPANIJĄ

Lietuvos jaunieji sportininkai rengiasi vykti į VI Europos jaunimo vasaros olimpinių dienų varžybas. Jos liepos 21-27 d. vyks Ispanijoje. Lietuvos Olimpinio komiteto narių posėdyje olimpinių rinktinių direktorius Kazys Steponavičius supažindino su jo vadovaujama 43 narių delegacija, vyksiančia į Ispaniją. Tarp 28 šių sportininkų yra 11 lengvaatlečių, 7 plaukikai, 6 dziudo imtynininkai, 2 buriuotojai ir 2 gimnastai.

Lietuvai šios žaidynės kainuos 140,000 litų, kuriuos skyrė Kultūros ir sporto rėmimo fondas, o taip pat ir „Tarptautinis olimpinis solidarumas". Kas dveji metai vykstančiose žaidynėse lietuviai dalyvaus jau penktą kartą. Iš viso lietuviai jau yra išsikovoję 3 aukso, 2 sidabro ir 6 bronzos medalius.

E. Š.

ŽAIDŽIA BEISBOLININKAI IR REGBININKAI

Lietuvoje šalia populiariųjų sporto šakų, kultivuojama ir tėvynėje mažiau reikšmingos šakos — beisbolas ir regbis. Ir šių šakų komandos vyksta į užsienį išmėginti savo jėgas tarptautinėje plotmėje.

Kauno beisbolo komanda „Lituanica" sėkmingai pasirodė Belgijoje vykusiose Europos beisbolo konfederacijos taurių laimėjų turnyro B grupės varžybose. Čia kauniečiai užėmė III vietą. Pradžioje lietuviai pralaimėjo prieš Švedijos beisbolininkus, bet įveikė Norvegijos žaidėjus. Rungtynėse dėl trečios vietos mūsiškiai dar kartą nugalėjo norvegus. Į šio turnyro „žvaigždžių" rinktinę pateko: Mantas Černiauskas, Dalius Neliubšys, Audrius Bieliauskas, Žilvinas Janavičius, Artūras Eimutis ir Vygantas Krilys.

Kauno „Ąžuolo" regbininkai dalyvavo tarptautiniame regbio turnyre Londone, kur žaidė 32 komandos, suskirstytos į 8 grupes. Čia buvo žaidžiama septyni žaidėjai prieš septynis. Savo grupėje lietuviai pirmame susitikime pralaimėję prieš pasaulio čempionus — Naujosios Zelandijos atstovus, po to įveikė Anglijos sportininkus. Žaidžiant prieš Fidžio komandą, mūsiškius lydėjo nesėkmė ir į tolimesnį ratą jie nepateko.

E.Š.

*** Disko metikas, olimpinis čempionas** Virgilijus Alekna demonstruoja čempionišką sportinę formą. Birželio 18 d. jis laimėjo varžybas Tartu (Estija), įrankį nusviedęs 69 m 34 cm. (LR, Elta)

*** Antrą kartą Lietuvos rankininkai dalyvavo** pasaulio karo pajėgų komandų čempionate. Neseniai iš Sirijos sugrįžusi Lietuvos kariuomenės sporto klubo Kauno rankinio komanda „Granitas-Kausta" iškovojo penktąją vietą tarp 10 rinktinių. (KD, Elta)

*** Per tradicinę Prancūzijos savaitraščio** „Basket News" surengtą apklausą, kurioje buvo renkami naudingiausi šio sezono Senojo žemyno krepšininkai, iš penkių anketose paminėtų lietuvių aukščiausiai užkopė Šarūnas Jasikevičius. „Barcelona" klubo žaidėjui prestižinės apklausos dalyviai skyrė 13-ąją vietą. (LR, Elta)

LIETUVOS SPORTININKŲ PASIRODYMAI OLIMPIADOJE

Iš Lietuvos gavome gana įdomią informatyvią vaizdajuostę apie Lietuvos sportininkų pasirodymus praėjusių metų rudenį Australijoje įvykusioje olimpiadoje. Kaip dar gerai atsimename, ten Lietuvos sportininkai užsirekomendavo gana puikiai ir iškovojo du aukso ir tris bronzos medalius. Kadangi du iš tų bronzos medalių buvo pasiekti komandinėse varžybose, tai individualiai jų Lietuvos sportininkai gavo žymiai daugiau.

Šio filmo trukmė — 55 minutės ir jis apima visų Lietuvos sportininkų varžybas olimpiadoje, nors kai kurios iš jų yra pavaizduojamos tik prabėgomis, ypatingai tose šakose kur mūsų reprezentantams laimė nebuvo palanki.

Daugiausia vietos filme skiriama Lietuvos krepšinio komandos pasirodymams, o ypač jos rungtynėms prieš JAV „svajonių komandą". Čia, kaip žinome, antrojo susitikimo baigmėje lietuvis Jasikevičius neišnaudojo dėkingos progos — neįmetė tritaškio, kuris būtų atnešęs didžiausią šimtmečio sensaciją — pergalę prieš neįveikiamus amerikiečius.

Virgilijaus Aleknos, Dainos Gudzinevičiūtės auksiniai startai, jiems aukso medalių įteikimas, Lietuvos trispalvės kėlimas ir jų garbei Lietuvos himno grojimas švelniai glosto sporto mėgėjo, jausmus. Na ir bronziniai Dianos Žiliūtės bei ir Kristinos Paplovskajos bei Birutės Šakienės pasirodymai irgi jaudina kiekvieną lietuvį, nes šiose varžybose rungėsi geriausieji sportininkai iš didžiųjų pasaulio valstybių, tuo tarpu, pagal filme skambančią labai populiarią Mikutavičiaus dainą — „Mūsų yra tik trys milijonai".

Visą tai mūsų tautiečiai galės pamatyti liepos 18 d. 2 val. p.p. „Seklyčioje" įvykstančioje trečiadieninėje popietėje, kurios metu bus rodomas šis reto įdomumo filmas. Ateikime visi, pasigėrėkime Lietuvos sportininkų laimėjimais!

Lietuvos futbolininkai Lenkijoje

Net 6 lietuviai rungtyniauja Lenkijos profesionalų futbolo čempionato aukščiausioje lygoje, kuri praėjusį šeštadienį bei sekmadienį pradėjo antrojo rato susitikimus. Apie juos jau skaitėme praėjusio pirmadienio (kovo 12 d.) Čikagos lenkų dienraštyje „Dziennik Związkowy". Šis lenkų dienraštis kiekvieną pirmadienį ir penktadienį sportui skiria po 4 puslapius.

Kovo mėn. 12 d. Čikagos lenkų dienraštyje minima, jog vienu iš rezultatyviausiųjų Lenkijos aukščiausioje lygoje yra lietuvis Robertas Poškus, anksčiau atstovavęs Lodzės „Widzow" vienuolikei, o nuo naujojo sezono pradžios ginantis Varšuvos „Polonijos" spalvas. Šiame klube žaidžia ir kitas pasižymėjęs lietuvis Tomas Žvirgždauskas. Nors praėjusio savaitgalio rungtynėse lietuviai įvarčių nepelnė, „Polonia" jas laimėjo 3-0, Žvirgždauskas čia buvo įspėtas geltona kortele.

Kitas lietuvis, Lietuvos rinktinės žaidėjas Nerijus Radžius, žaidžia Lubino „Zaglebie" komandoje, kuri stovi 4-oje vietoje iš 16-kos aukščiausios lygos komandų. Šeštadienį jo komanda 3-1 nugalėjo nuolatinius Lenkijos pirmenybėse pirmaujančius Varšuvos „Legią". Taip pat Lenkijos aukščiausioje lygoje rungtyniauja Gražvydas Mikulėnas, kuris yra Katovicų GKS komandos pirmūnas. Tačiau šis klubas pergyvena finansinę krizę, kas jam trukdo pasiekti geresnius rezultatus. **E. Š.**

PUSEI LIETUVOS OKUPACIJA NEBUVO BLOGYBĖ

„Draugo" Nr. 128 vedamajame Danutė Bindokienė, atremdama kaltinimus LR prezidentui, kad jis Vyriausybės vadovu paskyrė Algirdą Brazauską, rašė: „turėtume pirštu stipriai bakstelti ir dešinėn". Taigi bakstelkime dešinėn: ką mano patys dešinieji, kodėl jie pralaimėjo praėjusius Seimo rinkimus ir atvėrė kelią kairiesiems?

Su „Draugo" korespondente Audrone V. Škiudaite kalbasi TS(LK) pirmininko pavaduotojas **Antanas Napoleonas Stasiškis.**

— Kokios, Jūsų nuomone, politinės orientacijos Lietuvoje pasikeitimo priežastys?

— Aš matau keletą priežasčių. Tai visuomenės ar tautos moralinio brandumo klausimas. Ne tik Lietuvos visuomenė, bet, ko gero, visos posovietinių šalių visuomenės išgyvena laikotarpį, kai nėra susiformavusi moralinių, etinių vertybių sistema, žmonėms diktuojanti elgesio normas. Žmogus, koks jis bebūtų, elgiasi pagal dviejų rūšių gaires: įsitikinimus ir baimę. Man atrodo, Vakarų krikščioniškose šalyse, nežiūrint į tai, kad išoriškai moraliniai varžtai lyg ir sunyko, bet pagrinduose išliko senosios krikščioniškos vertybės: šeima, pagarba vyresniajam, teisybės supratimas. Pas mus nėra vidinio nugarkaulio. Tas, kuris buvo pradėjęs formuotis sovietmečiu per dvi kartas — baimė pasisakyti prieš valdžią, nukrypti politiškai, sukombinuoti — išnyko, o kitų moralinių gairių neatsirado, todėl didelė dalis žmonių pasimetė.

Suprantu, įvyko taip, kaip įvyko, bet norisi, kad būtų buvę padaryta daugiau: sustiprintas auklėjimas, moralinių vertybių ugdymas mokyklose, per žiniasklaidą. Turėjome valstybinį radiją ir televiziją, kurie, lyginant su komerciniais, varančiais blizgantį šlamštą, vis dėlto tebėra įtakingi. Deja, to beveik nebuvo daroma. Aš kalbu ne apie partines dogmas, o apie bendras ir socialdemokratams, ir liberalams, ir konservatoriams normas: negalima vogti, negalima savo malonumui gatvėje pirmą sutiktą žmogų užmušti ir t.t. Yra bendrų dalykų: atsakomybė už savo veiklą, atsakomybė už savo kraštą.

Mažai pajudėjo visuomeninis gyvenimas periferijoje. Jeigu yra mezgėjų ratelis, kuriame susirenka 20 moterų, jos kalba ne tik apie siūlus, bet ir apie prezidentą. Noromis nenoromis dalis jų nuomonių tampa vieningos, dalies pagilėja supratimas. Atsiranda bendri interesai. Tokių visuomeninių organizacijų iki šiol beveik nėra. Yra arba politizuotos, arba siauros vietinės. Pastebėjau, kur atsiranda koks nors vienas, du, trys šviesesni žmonės, atsiranda judėjimas: choras, dramos ratelis, vyksta koncertai, kviečiami lektoriai, atidengiami paminklai, paminimos kaimui ar miesteliui svarbios datos. Žmonės pradeda bendrauti aukštesniu lygmeniu, o ne prie šnapso. Mes turėjome rasti galimybių skatinti tai (gal per savivaldybių administracijas). Turiu tokį teigiamą pavyzdį Užpaliuose, Utenos rajone, mano tėviškėje. Ten taip sutapo — mokyklos direktorius — jaunas vaikinas, šviesus žmogus; klebonas — nejaunas, poetas, išleidęs keletą knygelių, geras gaspadorius; seniūnas — valdžioje išlikęs dar nuo sovietmečio laikų, sąžiningas, paprastas, rūpestingas, turintis teisingo žmogaus vardą. Atsirado vienas kitas šviesesnis mokytojas. Gyvuoja kanklininkų ansamblis, kuris yra gavęs ne vieną respublikinę premiją. Jis rengia koncertus, jau treji metai organizuoja kanklininkų stovyklas, kuriose dalyvauja moksleiviai iš 15-20 rajonų. Vyksta koncertai ant piliakalnio, išvykos į kaimus. Štai patekau į baigiamąjį koncertą ir nustebau — mokyklos aikštėje susirinko netoli 400 žmonių, o juk tai, galima sakyti, paprastame kaime ir paprastą dieną. Tai buvo įvykis, susivienijimas. Atėjo, tiesa, keletas pakaušusių, mano amžiaus žmonių, pažįstamų iš mokyklos laikų, bet jie elgėsi kultūringai ir paskui sakė: „Žinai, čia įdomu, mums patiko, gerai, kad atėjom".

Tokie dalykai turi vykti nuolatos. Atsiranda bendrumų, atsiranda atsakomybė. Štai girti po vakaruškų sudegino kultūros namus. Užpaliečiai sugebėjo susiorganizuoti ir atstatė žymiai gražesnius. Iš urėdijos iškaulijo miško, lentpjūvė papigintai apdirbo medieną, statyboms buvo organizuojamos talkos. Pastatytas paminklas žuvusiems, paminėta miestelio 700 metų data. Miestelio centre stovi ugniagesių globėjo Florijono statula, vyksta ugniagesių varžybos, iš 5 aplinkinių rajonų suvažiuoja apie 20 komandų. Tai asmeninė iniciatyva, pastangos.

Seniūnas vis dejuoja: netu-

Lietuvos liberalų sąjunga ir liberalus jaunimas **gegužės** 19 d. **surengė akciją, skirtą** „Laisvės nuo mokesčių" dienai paminėti. Dalyviai ta proga Vilniaus gatvėmis **tempė** „mokesčių naštą". **Kęstučio Vanago** (Elta) nuotr.

riu pinigų. Sakiau jam: tai nedaryk. „Kaip nedarysi, čia Užpalių garbė". Iš to ir formuojasi pilietis. Pirmiausia esi savo kaimo pilietis, paskui — valstybės. Čia mes per mažai padarėm.

Negalėjo neturėti neigiamos įtakos vyriausybių karuselė, skilinėjimas Tėvynės sąjungos viduje. Skilimai vyko fundamentalių reformų metu ir ne asmeninių ambicijų pagrindu. Priežastys buvo žymiai gilesnės, moralinės — savanaudiškumo pagrindu.

R. Pakso laikotarpis įsibrėžė kaip visiškai tuščias. Viskas ėjo TS(LK) sąskaiton. To nepaisant, kad daugelis suprato ir supranta, kad paskutinis mūsų premjeras Andrius Kubilius padarė daug teigiamų dalykų, bet bendras įspūdis taip pat liko neigiamas, nes jis vadovavo vyriausybei nepriteklių, trūkumų, taupymo laikotarpiu. Sukčiavimui visos landos nebuvo uždarytos.

Mūsų politinė klaida nuo pat pradžios buvo — nesugebėjimas įvertinti kaimo reikšmės Lietuvos visuomenėje. Tą klaidą turi prisiimti ir visos kitos valdžios. Prisimenu, nuo pat TS (LK) kūrimosi laikotarpio G. Vagnorius buvo abejingas žemės ūkiui: nėra čia ko sukti galvą, tai tik 7 proc. bendro vidaus produkto, savaime susitvarkys. Kaimo produkcija gal ir neturi lemiamos reikšmės ekonomikai, bet moraline prasme kaimas Lietuvai turi ypač didelę, pasąmoninę reikšmę. Mes visi iš esmės esame kaimiečiai. Labai nedaug rasim miesčionių, kurie neturėtų tiesioginio kontakto su kaimu, kurie neturėtų ten giminių ar prisiminimų iš senelio sodybos... Tai tiesioginis ryšys. Kaimo nykimas, beviltiškumas tiesiogiai politiniu ir moraliniu kanalu persiduoda nusivylimo gaida visai tautai. Kaimas per 10 m. nepradėjo gyventi. Jau turėjo kiekviename kaime atsirasti nors po keletą ūkininkų. Jie turėjo tapti balto pavydo objektu, pavyzdžiu kaimynams. Iš pradžių jie turėjo atrodyti kvailiais, kurie dieną naktį dirbo, vargo, bet po 3-4 metų turėjo tapti ponais ir dabar gerai gyventi. Deja, tokių per mažai. Buvusios kolūkinės nomenklatūros noras susigrobti turtą, prarastas atsakomybės jausmas, noras gerai gyventi, neįdedant pastangų, šviesių pavyzdžių nebuvimas sudarė demoralizuotą kaimo aplinką. Mes niekada neturėjome rimtos atramos kaime, išskyrus nuo okupacijos nukentėjusių žmonių sluoksnį, tremtinius, kurie keletą metų mus rėmė. Pastaruoju metu dėl visiško ekonominio beviltiškumo ir jie nusisuko. Kaimas nebadauja, bet jis nemato nieko šviesaus.

Mes nesugebėjome ir savo Tėvynės sąjungos, kuri ir po skilinėjimų dar liko labai didelė (apie 14-15,000 narių), padaryti gyvų organizmu. Iki šios dienos neturime mechanizmo, kuris sukauptų visų tų 14,000 protą ir idėjas, apibendrintų. Labai daug prisidėjo ir G. Vagnoriaus grupuotė, kuri partijos narius buvo pavertusi mechaniniais vykdytojais. Jo vadovavimo laikotarpiu buvo pakeista daug skyrių pirmininkų, vietoj jų atėjo seno tipo žmonės, kurie klauso, ką pasakys Vilnius. Tai neutralizavo žmonių aktyvumą. Nors tai nebuvo kokie profesoriai, filosofai, o paprasti pagyvenę žmonės, tremtiniai, bet jie norėjo prisidėti prie valstybės kūrimo, buvo tiesiog patriotai. Jie tapo reikalingi nebent rinkimų kampanijos metu nešioti lapelius, klijuoti plakatus. Šiuo metu, nors gyvenimas šiek tiek suaktyvėjęs, bet dar ir šiandien sueiti, suvažiuoti, išsipasakoti savo aplinkoje tebelieka vadovybės planuose. Tai didžiulis praradimas. Dėl to atsirado atitrūkimas nuo savo žmonių. Jautėme, kad bus blogi rinkimų rezultatai, tačiau nenujautėme pralaimėjimo masto. Todėl, kad nežinojome žmonių nuomonės. Planavome vienokius akcentus, o gyvenimas ėjo kita vaga. Praktiškai nė vienas mūsų kandidatas vienmandatėje apygardoje nelaimėjo, išskyrus V. Matuzą Panevėžyje, kuris buvo miesto meras, turėjo stiprų užnugarį ne tik tarp konservatorių, bet ir visoje visuomenėje, buvo remiamas verslininkų. Jis išrinktas ne kaip konservatorius, o kaip jaunas, aktyvus, energingas žmogus. Jeigu jau nesugebėjo laimėti A. Kubilius, R. Juknevičienė, reiškia, kad mes visiškai nieko nematėme.

Nesugebėjome suvienyti jėgų su LKDP, nes nepavyko susitarti su A. Saudargo komanda. Susitarus gal būtų pavykę susitarti ir su smulkesnėmis partijomis: tautininkais, net jaunalietuviais, L. Andrikienės partija ir kt. Jeigu būtų pavykę viešai pasiekti vienybės, daugelį žmonių būtų patraukęs vieningumo faktorius.

Kelia nerimą tai, kad praktiškai pusės aktyvių gyventojų paramą pelnė A. Brazausko koalicija (iš 60 proc. dalyvavusių rinkimuose ji gavo 30 proc.), jėga, kuri rėmė ir vykdė okupaciją. Tai reiškia, kad pusė gyventojų nemato jokių blogybių okupacijoje. O juk nuo nepriklausomybės paskelbimo tepraėjo tik 10 metų. Tai mane liūdnai nuteikia.

Danutė Bindokienė šiuo metu atostogauja.

VILNIAUS ŽIŪROVAI NESUGEBA IŠLAIKYTI DAUGIAU KAIP TRIJŲ KINO TEATRŲ

Vilniečiai kino filmus galės pasižiūrėti tik trijuose sostinės kino teatruose. Sostinėje veiks Vilniaus miesto savivaldybei priklausantys kino teatrai „Lietuva" ir „Skalvija" bei privatus „Vingis".

Birželio 28 d. paskutinius kino filmus rodė „Vilniaus" kino teatras, kurį sostinės savivaldybė pardavė už skolas. Kino teatras „Helios" liepos pradžioje bus pradėtas rekonstruoti, po to kino filmai jame jau nebus rodomi. Profsąjungų kultūros rūmuose įsikūrusiame „Kino tvane" šiuo metu vyksta rekonstrukcija, vilniečius šis kino teatras į kino seansus pakvies tik liepos pabaigoje.

Kino teatrai „Vilnius" ir „Helios" privatizuoti praėjusių metų lapkričio mėnesį. Pradžioje kino teatrus bandyta parduoti išsaugant jų paskirtį, tačiau pirkėjų neatsirado.

Vilniaus miesto savivaldybei ypač sėkmingas buvo kino teatro „Vilnius" aukcionas. „Vilniaus" kino teatrą įsigijo bendrovė „Rubikon", aukcione už jį pasiūliusi daugiau kaip 5,1 mln. litų.

Kaip „Lietuvos rytui" tvirtino „Rubikon" grupės valdybos narys Darius Leščinskas, tęsti kino teatro veiklą būtų absurdiška, nes jis kasdien gauna vos 200-300 litų pelno. Tuo tarpu skolos auga.

Pasak D. Leščinsko, tokioje vietoje išlaikyti kino teatrą yra beviltiška, nes šalia nėra automobilių stovėjimo aikštelės, be to, nėra galimybių įrengti daugiau kino salių, tam nepritaikytos patalpos. Uždarius šį kino teatrą, darbo neteks maždaug 20 žmonių.

Kino teatras „Helios" praėjusių metų lapkričio mėnesį vykusiame aukcione parduotas už 4,52 mln. litų — 1,02 mln. litų daugiau nei pradinė jo pardavimo kaina.

„Helios" direktorė Raminta Kazlauskytė sakė, kad kino teatrą uždaryti nutarė naujieji savininkai. Pastato rekonstrukciją planuojama pabaigti iki šių metų žiemos, tačiau filmai jau nebebus rodomi. R. Kazlauskytė nesakė, kokia bus rekonstruoto pastato veikla. Ji teigė tam neturinti įgaliojimų ir tiksliai nežinanti naujųjų savininkų planų.

„Helios" akcijas buvo bandoma parduoti dar nuo 2000 metų vasario — tada jį buvo siūloma pirkti už 9 mln. litų, vėliau kaina buvo sumažinta iki 5 mln. litų. Sumažinus ją iki 3,5 mln. litų, aukciono būdu 91,19 proc. akcijų parduota už 4,52 mln. litų.

Parduodant kino teatro akcijas, nebuvo nustatyta jokia sąlyga veiklos tęstinumui išlaikyti — naujasis „Helios" savininkas su pirkiniu gali elgtis savo nuožiūra. Naujasis kino teatro savininkas taip pat perėmė ir visus įsipareigojimus, įsipareigojo grąžinti kino teatro paimtas paskolas.

Iš privatizuoto kino teatro „Aidas" Naujininkuose likę tik griuvėsiai, Antakalnyje buvęs „Neries" kino teatras tampa daugiabučiu, „Lazdynų" kino teatrą savivaldybė išnuomavo parduotuvei. Buvęs „Pergalės" kino teatras parduotas verslininkams iš Kauno. Ten bus įrengtas kazino.

Iš visų dar sovietmečiu veikusių kino teatrų Vilniuje šiuo metu veikia „Lietuva", „Skalvijos" kino centras, kino salė Ozo gatvėje bei privatūs kino teatrai „Vingis" ir „Kino tvanas".

Beje, Vilniaus miesto savivaldybė, galvojanti apie jai priklausančių kino teatrų privatizavimą, jau įtraukė „Lietuvos" kino teatrą į privatizuojamų objektų sąrašą. (BNS)

Stovykloje sveikieji ir neigalieji

Liepos 1 d. atidarytoje stovykloje „Šaltiniai Vilniaus mieste" kartu su sveikaisiais darbuojasi ir poilsiavo psichiškai neigalūs jaunuoliai.

Savaitę veikusi stovykla buvo įsikūrusi Pavilnių ir Verkių regioniniame parke. Ją surengė Vilniaus gamtos apsaugos draugijos Jaunimo klubas.

„Didžiausias dėmesys dabar skiriamas Verkių regioninio parko šaltiniams tvarkyti, — pasakojo Pavilnių ir Verkių regioninio parko direktorė Vida Laurukėnienė, — o vėliau stovyklautojai plušės prie Kairėnų botanikos sodo šaltinių". Regioniniame parke stovyklavo apie dvidešimt jaunuolių iki 25 metų amžiaus, tarp kurių ir psichikos negalią turintys žmonės.

Šiemet surengta darbo ir poilsio stovykla Pavilnių ir Verkių regioniniame parke buvo jau trečioji. Pirmosios dvi stovyklos buvo tarptautinės. Kartu su lietuvaičiais dirbę vokiečiai, lenkai, čekai, turkai padarė laiptus į Puškorių piliakalnį, atstatė Saulės laikrodį, nuveikė kitų darbų. (ELTA)

VARTAI Į INDOKINIJĄ

ALEKSAS VITKUS

Nr.1

Prisimenu dar iš mokyklos laikų, kaip pasaulinės geografijos pamokose mums vaikams paslaptingai ir viliojančiai atrodė kraštas, kurį tada vadindavome Indokinija. Nors plačiąja prasme jai priklausė ir tuometinis Siamas bei anglų valdoma Burma su Malajų pusiasaliu, tikrąją Indokiniją šiandien sudaro nepriklausomos Vietnamo, Laos ir Kambodijos valstybės. Burmą ir Siamą teko lankyti jau 1984 metais, bet visos trys Indokinijos valstybės turistams tuomet dar buvo iš esmės uždarytos. Todėl ir tikrosios, iki 1954 metų prancūzų valdytos, Indokinijos tuomet dar neteko matyti. Turizmo vartams truputį prasidarius, kodėl nepabandyti?

Šių metų vėlyvą pavasarį su žmona ir pasileidome į mėnesį trukusią, klimato atžvilgiu vargingą, bet pilną įspūdžių, kelionę. Tais įspūdžiais ir tų kraštų istorija norėčiau pasidalinti. Turiu prisipažinti, kad, prieš lipant į lėktuvą, šiek tiek suabejojau, ar nedarom didelės klaidos, ten skrisdami. Laikraščių antraštės skelbė neaiškų Boeing 737-400, dar besiruošiančio skristi, lėktuvo sprogimą tarptautiniame Bangkoko oro uoste. Buvo spėliojama, ar ne teroristai ten buvo prikišę savo pirštus. Paskui paaiškėjo, kad sprogimas įvyko dėl nepaprastų, oro karščių sukeltų, kuro bakuose aukštų temperatūrų.

Lėktuvo skrydis iš Čikagos į Tailando (iki 1949 metų — Siamo) sostinę Bangkoką truko beveik visą parą: 13 valandų ore iki Tokyo, persėdimas, ir dar beveik 7 valandos iki galutinio tikslo — Bangkoko tarptautinio oro uosto. Persėdus į talpų Thai Airlines lėktuvą, po pirmo gin-and-tonic atsileidau, vartau jų kelionės žurnalą, žiūriu į žemėlapius, ir su malonumu pastebiu, kad juose ne tik mūsų Lietuva matyti, bet net ir miestai: Klaipėda, Šiauliai, Kaunas, Vilnius. Šiauliai net su lietuviška raide „Š". Negaliu tikėti, parodytas ir Nemunas, ne Nemen ar Memel. Tik Tilžė liko Sovetsk. Ką padarysi, bet tai vis tiek ne United Airlines, kur nei Lietuvos vardo žemėlapyje negalėjau rasti.

Tik išlipus iš patogaus didžiojo Boeing 737-400 lėktuvo, į mus dvelkė karšto ir drėgno tropinio oro banga, kuri mus taip neatleidžiai lydėjo kiekvieną kelionės dieną. Nors jau artėjo neišvengiamas, truputį vėsesnis, atogrąžinis lietingasis laikotarpis (monsoon), mūsų laimei, kartu ir nelaimei, lietaus beveik nepatyrėm, nesulaukėm nei vėsesnio oro. Dienos temperatūros dažnai siekdavo per 100°F, naktį nukrisdamos tik keliais laipsniais. Kiek to prakaito buvo išlieta, niekas nei prisiminti nenorėtų. Laimei, kelioninis autobusas ir viešbučių kambariai, bet ne priėmimo salės, buvo gerai vėsinami. Taigi, karštis ir drėgmė bent miego netrukdė. Kentėjo net prie tų karščių labiau pripratę vietiniai.

Pasirinkome keliauti su Overseas Adventure Travel, kuri garantuoja grupes, ne didesnes, kaip 16 keleivių. Tokiai mūsų nedidelei 15 žmonių grupei, jų puse iš Arizonos ir Kalifornijos, buvo paskirtas vietinis tailandietis gidas, vardu Somporn Pakkaseenang. Nesistebėtina, amerikiečiams tai neištariamas vardas, tad netrukus jis mums pasiūlė jį vadinti paprastu lengvai ištariamu neegzotišku vardu — Sam. Kaip ir daugumos vietinių Azijos gidų, Sam anglų kalbos žinojimas buvo pakenčiamas, bet sunkiai suprantamas dėl mūsų ausiai sunkiai atskiriamos jo tarties. Nelengvai jam ėjo ir su pažodiniu vertimu, kai jo pastangos gražiai angliškai išsireikšti mus kartais palikdavo bežiūrint į jį su dideliu klaustuku veiduose. Pavyzdžiui, jau pirmą dieną jis mūsų ponias šitaip perspėjo saugotis saulės: „Stay in shade, otherwise ladies will be in heat!" Tik pamanyk, lyg jos būtų kokios katės!

Sam neužmiršo mus supažindinti su tailandiečių etiketu, pvz., visuotiniu pasisveikinimu vadinamu „wai". Užuot sakę „hello" ar „good morning", netrukus išmokome maldingai sudėti abu delnus, pakelti maždaug iki krūtinės, truputį nusilenkti ir sutiktam vietiniui patarnautojui ar valdininkui plačiai nusišypsoti. Priminė, kad tas „wai" nėra būtinas, jei tenka sutikti socialiai aiškiai žemesnio rango asmenį. Kurie netingėjom, išmokom pasisveikinti ir Thai kalba: „Sawadee khrap" (jei sveikinasi vyras), ar „Sawadee kha" (jei moteris). Tailandiečiai, pagal jų paprotį, jei tave netyčia pastumia, ar užkliudo, neatsiprašo, bet tik gražiai nusišypso. Ką nors gavę, nedėkoja, bet ir vėl šypsosi. Pasirodė, kad yra nemandagu sėdėti sukryžiuotomis kojomis, nors mes „farangai" (užsieniečiai) tai taisyklei iš įpratimo dažnai nusižengdavom. Ne visus mandagaus elgesio patarimus ir prisimindavau, bet, einant pro duris, ypač šventyklose, visuomet atsimindavau, kad būtų nemandagu užlipti ant slenksčio. Jį reikia peržengti.

Sam mums aiškino, kaip sunku užsieniečiams išmokti Thai kalbą. Su tarimu, sako, dar sunkiau, ir pavojingiau. Gali manyti, kad jau šiek tiek pramokai, bandai pasirodyti, ir įpuoli į bėdą. Jei tik truputį ne taip ištarsi, žodžio prasmė gali visiškai pasikeisti. Sako, kad vienas amerikietis, ambasados tarnautojas, pramokęs kalbos, baigęs pietus, paprašė padavėjos jam atnešti sąskaitą, sakydamas: „prah, ka ru na". Suglumusi, mergina pabėgo nuo stalo. Pasirodo, kad ne visai taisyklinai jo ištartas „prah" reiškia ir prostitutę. Jų ir raidės ne tokios, kaip mūsų, tokios riestos, gražios, beveik kaip iš kokio dailyraščio sąsiuvinio. Jie tą savo raidyną, atrodo, taip mėgsta ar gerbia, kad ant dvikalbių iškabų Thai raidės visuomet didesnės už angliškas. Toks, sako, yra įstatymas — tausok savąją tautinę rašybą.

Kodėl buvęs Siamas tapo Tailandu? Siamo vardas yra kilęs iš kažkokio senų laikų karaliaus vardo ir tik 1949 metais valstybės pavadinimas buvo išdidžiai pakeistas, greičiausiai apie save gerai galvojančių politikų, į Tailandą (Prathet Thai — laisvųjų kraštas). Gal ir ne be reikalo, nes kraštas, nors kartais būdavęs okupuotas, nebuvo niekada kokios nors Europos galybės kolonizuotas, kaip visi jo kaimynai.

Bus daugiau

Bičiulystė

Parengia Ligija Tautkuvienė, talkinant sūnui Adomui

Rašykite mums „Draugo" adresu su nuoroda „Bičiulystei" arba P.O. Box 4102, Wheaton, IL 60189 el. paštas: biciulyste@aol.com

Bičiulystė. Nr. 14

BAIMĖ

(pabaiga)

Vidutiniškai gyvenančių žmonių gyvenimas nebuvo lengvas — vasaros atostogų metu ne kiekvienas galėdavome nukakti kokian kurortan, o ypač Palangon. Nors jūros mūsų vaikams, ypač pakrantės jodo, reikėjo kaip tyro oro gurkšnio: kvėpavimo takų susirgimai buvo vos ne dažniausias svečias šeimose, auginančiose vaikus. Šaltokas Baltijos jūros vanduo, retai kada įkaistantis iki 22 C° laipsnių, buvo gera užsigrūdinimo mokykla. Pasivaikščiojimas vakarais jūros pakrante ar ant tilto buvo ir pramoga, ir tam tikras meditavimas su jūra, be abejo, puikus plaučių ventiliavimas. Vasaros metu, jei nenorėdavai išleisti vaikų į pionierių stovyklą, ieškodavai, kur ir kam juos patikimai „iškišti". Taip ir mano vaikai vykdavo kas pas „babą" (vyro motiną) Krekenavon — ten buvo vadinamoji sūnaus Adomo „Amerika" (toks tada buvo supratimas!), darė ką norėjo: kada kėlė, kada gulė, norėjo prausėsi, norėjo — ne, niekas nekreipė dėmesio — visi buvo užsiėmę savo darbais. Pas senelius Kaune, kur buvo pakankamai griežta tvarka, reikėjo laiku praustis, gulti, valgyti, dažniausiai vykdavo tik dukra, o sūnus todėl, kad „taip reikėjo". Nors jaunėlis Adomėlis su seneliu Adomu galėdavo ilgiausias valandas kalbėti apie viską, nes klausimų — begalės, o senelis, pasitelkęs fantaziją, prigalvodavo visokių atsakymų ar „atsitikimų".

Jis nemažai laiko skyrė vaikų „švietimui". Ir štai kokiam. Kartą, jau po vasaros atostogų, kai Adomui buvo tik šešeri (1984 m.), pasitinku jį geležinkelio stotyje. Važiuojame taksi namo, į Šeškinę. Vilniečiai žino, kad prie Operos ir baleto teatro esančiame skverelyje visada plazdėdavo visų šešiolikos respublikų vėliavos. Pravažiuojant mano sūnus duria pirštuku į vieną iš vėliavų ir sako: „O čia — rusiška vėliava". Pažiūriu ir sakau: „Ne, ne, čia lietuviška". Susiginčijame. Adomėlis teigia — rusiška, o aš — lietuviška. Galų gale mano sūnus autoritetingai išsako: „O senelis sakė, kad šita vėliava yra rusiška, lietuviška — tai kitokių spalvų — geltona, žalia ir raudona! Jis už tave ilgiau gyvena šioje žemėje, jis žino geriau". Taksi vairuotojas tuojau rusiškai sako: „Ach, vot vi kakije litovci, vse nepriznajete čto vam dala sovetskaja vlastj! (Štai kokie lietuviai, vis dar nepripažįstate, ką jums davė tarybų valdžia!). Mėginu „sukti uodegą", juk man nei šiaip, nei taip. Tada, sakau, žinote, seni žmonės, pripratę buvo prie savo vėliavos ir t.t. Bijojau jam drebtelėti, — taip, Nepriklausomos Lietuvos vėliava buvo kitokia ir žmones turi teisę apie tai priminti savo anūkams. Bijojau.

* * *

Mano tėvas Adomas Gecevičius ilgus metus dirbęs knygrišiu spaustuvėse, žemės ūkio statybos projektavimo institute, o vėliausiai Kauno miesto archyve, buvo pripažintas seniausiu Kauno miesto knygryšiu Garbingo jubiliejaus proga „Tėvynės žinios" (1994 m.) išspausdino interviu su juo. Skaitau ir savo akimis netikiu — apie daug ką parašyta, o apie tokį svarbų mūsų gyvenimo momentą, kaip pogrindinį maldaknygių, katekizmų įrišimą nuo 1956 metų pabaigos iki 1974 metų vidurio — nė žodžio. Mamos paskaičiavimu pro mūsų šeimos rankas praėjo apie 200,000 katekizmų! O kur dar bažnytinių knygų atnaujinimas?! Tuometinis Kauno Įgulos bažnyčios klebonas J. Preikšas (dabartinis Panevėžio vyskupas) nešė į mūsų namus įrišti, atnaujinti bažnytinius apeigynus ir kitas bažnytines knygas. Tėvais pasitikėjo ir Kauno kunigų seminarijos žmonės, nes ir iš ten atkeliaudavo apšiurę, apiplyšę leidiniai, o iš po mano tėvų rankų iškeliaudavo tarsi naujai atgimę. Skambinu ir klausiu — kodėl nutylėjai? Juk tai yra mūsų rezistencija, mūsų istorija. Galų gale tai ir Benediktinų vienuolyno istorija — okupacijos metu jis veikė! Pogrindyje, konspiracijoje, bet veikė". Tada tėvas man ir sako — „Nereikia, bijau, dar ateis ir padarys ką nors. Nereikia". Ir ši baimė yra šiandienos baimė! Nepasitikėjimo baimė. Bet aš apie tai parašysiu. Privalau parašyti vienuolyno viršininkės Skolastikos ir tėvo auklėtojos nuo Čiobiškio vienuolyno laikų, mūsų gerosios namų dvasios, seselės Joanos Buivytės, taip pat ir mano mamos, viso šio reikalo ryžtingos užsukėjos atminčiai ir pagarbai.

Kokios mintys apniko skaitytojus? Parašykite. Lauksime.

L. T.

Vytautas Bložė

* * *

Motina paliegus ir sukrypus,
Grįžo pasimirt tarp
svetimų...
Nei bityno, nei žalios
sodybos,
Nei žieduos paskendusių
namų...
Kur sūnus? Iš diendaržio,
iš urvo,
Šast pacukas... klast prie
kojų jos...
Kruvinų stribų skreplys ant
purvo...
Kva-kva-kva! — pelėda
nusijuoks.
Kaip tamsu! Rūsy, tik gale
sodo,
Krūpčioja įkalinta šviesa.
Suimtųjų aimana už grotų
Tiek tiktai.. Istorija visa.

1959 (1990)

Vasara. **Adomo Tautkaus** nuotr.

BAIMĖS TEMOMIS

Gerai, kad „Bičiulystės" puslapiuose buvo iškelta baimės sovietiniais laikais tema. Pagalvojau, ir aš ta tema turiu ką prisiminti, kuo pasidalinti — kad ir epizodais iš savo studijų institute laikų.

Buvome trečiakursiai ar ketvirtakursiai, t.y. jau „apsitupėję" aukštojoje mokykloje. Studijų programoje, aišku, buvo ir „raudonų" mokslų — politinė ekonomika ir mokslinis komunizmas. Iš tų dalykų klausydavome paskaitų, būdavo atsiskaitymai, vykdavo seminarai. Paskaitos būdavo kaip paskaitos, srautinės, trims grupėms (panašiai 75 galvoms), tik gal mažiau studentų į jas susirinkdavo. Iš tų, kurie ateidavo, tik dalis klausydavosi, dar mažiau konspektuodavo. Tiesiog dalyvaudavom — atbūdavom nustatytą laiką auditorijoje, ir tiek. Dėstytoja taikiai atskaitydavo, kas jai priklauso, o mes, studentai, pasyviai atklausydavom (arba ne), kas sakoma, ir tiek žinių.

Tačiau seminarai — ak, kokie jie būdavo įdomūs! Politinių mokslų seminarai, kaip taisyklė, vykdavo mažesnėje auditorijoje, ir jie būdavo tik vienai studentų grupei, t.y. apie dvidešimčiai žmonių. Tokia kamerinė aplinka būdavo labai palanki studentams pasireikšti (to, sudarant tvarkaraštį, ir buvo siekta) — užduoti klausimus, diskutuoti. Na, mes, studentai, ir reikšdavomės. Užduodavom klausimus, bet tokius, kurie mūsų jauną politinės ekonomikos dėstytoją įvarydavo į kampą. Klausimas po klausimo, mūsų dėstytoja nebesurasdavo atsakymų ir tik imdavo žiopčioti. Galų gale prisipažindavo, jog ji nežinanti, ką atsakyti. Mes, studentai, triumfuodavome ir mielaširdingai atleisdavom: „Kurgi ne, žinom mes tuos raudonus „mokslus" — į juos nėra ir negali būti logiškų atsakymų. Dar geriau būdavo su moksliniu komunizmu. Mūsų dėstytoja buvo jau pagyvenusi moteris, įsitikinusi komunistė. Storoka, lėtoka, rami, ji darė gero žmogaus, rūpestingos mamos įspūdį. Atrodė, jos tikslas (misija) buvo skleisti šviesius komunizmo idealus (kuriais ji pati šventai tikėjo) daug žadančiam jaunimui. Mes, tas žadantis jaunimas, ją, įeinančią į auditoriją, sutikdavom smalsiomis akimis: na, o kas čia vyks šiandien? Iš pradžių būdavo ramu: dėstytoja sutikrindavo studentus pagal sąrašą, po to kviesdavo kurį nors atsakinėti, užduodavo jam klausimų. Čia įsijungdavo kiti studentai. Žodis po žodžio, klausimas po klausimo, ir kildavo diskusija. Tikriau, ją išprovokuodavo patys studentai, paprastai tie patys keli vyrukai (juk ne kiekvienam grupėje užtekdavo smegenų geriems klausimams sugalvoti). Jie pateikdavo klausimus — aštrius, iššaukiančius, provokuojančius, vis apie tą patį — apie mokslinį komunizmą ir apie realų, tikrą gyvenimą. Dėstytoja dar bandydavo aiškinti, atsakinėti, po to tik apeliuodavo į mūsų patriotinius (sovietinei santvarkai) jausmus. Galėjai jausti, kaip kaista atmosfera. Čia studentai (tie patys vyrukai) imdavo atsakinėti į savo klausimus. Garsiai, tiesiai, netgi piktai jie išrėždavo, ką jie galvoja — apie santvarką, didžiąją „tėvynę" ir visą tą raudonąją ideologiją. Jų pasisakymų potekstė buvo aiški: viskas, ką jūs, dėstytoja, mums aiškinate, yra netiesa, tas jūsų mokslinis komunizmas — tai tuščias burbulas ir aiškus šlamštas. Jie kalbėdavo su tokiu įsitikinimu ir užsidegimu, kad miela buvo klausyti, ir didžioji grupės dalis juos entuziastingai palaikė. Buvo ir tokių, kurie tik tyliai sėdėjo, klausėsi, bet patys — niekam nė pypt. Tačiau neprisimenu, kad kada būtų atsiradęs bent vienas, kuris būtų palaikęs dėstytoją ir jos gražias komunizmo idėjas. Prieš auditoriją su savo įsitikinimais mūsų dėstytoja buvo vienui viena. Ir kaip ji elgdavosi po studentų, kuriuos ji turėjo mokyti ir šviesti, ideologiškai priešiškų pasisakymų? Visiškai sugniuždyta, ji tik žiūrėdavo į mus, į tuos jos jaunus kažin ar ką gero žadančius žmones, jos akys pritvinkdavo dregmės ir... skruostais imdavo riedėti ašaros. Čia mes nutildavom. Ji ašarotomis akimis žiūrėdavo į mus, mes, jau atlyžę, — į ją. Linguodavo galva — štai koks tas šiandieninis jaunimas. Tik koridoriuje nuskambėjęs skambutis išvaduodavo ir mus, ir ją nuo iš tos nejaukios padėties.

Šiandien galvoju, o ką tais laikais veikė mūsų grupėje buvęs „stukačius" — saugumo užverbuotas mūsų bendramokslis? Mūsų grupėje toks buvo, žinojom (nepatikrintomis žiniomis) net kas jis. Ar jis pranešė, kam turėjo pranešti? Jei pranešė, kodėl neatsilankė saugumas? Kodėl neišsikvietė ant kilimo pačių aršiausiųjų? Kodėl negąsdino, negrąsino, neišmetė iš aukštosios mokyklos? Juk dėl tokių antitarybinių sovietinei sistemai pavojų keliančių nuotaikų visa grupė turėjo būti gerai „paprotinta" ir idėjiškai apdorota. Apdoroti nebuvom, ir mūsų mokslinio komunizmo seminarų tonas niekada nepasikeitė. Galų gale, pati dėstytoja, komunistė, ir dar įsitikinusi, — juk ji pati galėjo pranešti tai didelius įgaliojimus turinčiai idėjinį piliečių tyrumą serginčiai įstaigai. Ką jai reiškė „pristukinti"? Jei ne „pristukinti" ten, toli, aukštai, tai bent paskųsti čia pat, arti — mūsų dekanui ar rektoriui. Atrodo, to ji niekada nepadarė (tuo metu buvau grupės seniūnė, tai pirmoji būčiau sužinojusi), nors nuo mūsų kentėjo. Ji nekerštavo, kai atėjo laikas rašyti pažymius. Per egzaminą nė vieno „nesukirto" ir pažymius parašė — visiems gerus (tokia ji buvo — geras ir doras žmogus, kas, kad komunistė).

„Draugo" puslapiuose buvo kalbama apie baimę (tariamą) sovietų Lietuvoje. Iš mano patirties mano studentavimo laikais jos nebuvo. Tai — Amerikos lietuvių (antrosios bangos) vaizduotėje sovietų Lietuva visą laiką (ir po karo — okupacijos periodu iki nepriklausomybės) buvo kaip kalėjimas — apjuosta spygliuota viela, su ant kiekvieno kampo iki dantų ginkluotais čekistais ir su iš baimės tirtančiais, nesakančiais savarankiškai mąstyti, žmonėmis. Taip nebuvo. Mes, studentai, buvome žingeidūs, mes gyvenome laisvą ir pilną gyvenimą (bent mums taip atrodė). O jei kas iš vietinių Amerikos lietuvių apie tai nežino ir žinoti nenori, jei dar ir šiandien kas mąsto stereotipais, — tai jų problema.

Miglė Žygienė
1977-1982 metų studentė,
Indianapolis, IN.

* * *

Manau, kad Miglė Žygienė priklauso tai kartai, kuri gimė po Stalino mirties (1953 m.), kada laikai šiek tiek keitėsi. Prisiminkime N. Chruščiovo atšilimo laikotarpį, kada Nikita truputį „kilstelėjo geležinę uždangą" ir gal 1957 metais Maskvoje surengė VI pasaulinį jaunimo festivalį. Kurį laiką žmonės susirašinėjo su užsienyje esančiais giminėmis. Atrodo, nuo 1958 metų ta uždanga vėl žnektelėjo žemyn ir susirašinėjimas buvo nutrauktas.

Septintame dešimtmetyje prasidėjo turistinės kelionės į užsienį. Atsiminkite, atsirado „Sputnik" — tarptautinių kelionių organizacija. Žmonės, keliaudami, nors ir į netolimą užsienį — Lenkiją, niekada nerašydavo, kad turi giminių užsienye. Slėpdavo. Kodėl? Bijojo, kad neišleis. Arba rašydavo — tolimi, nepalaikome ryšių. Gal ne visi žino, kad iki pat nepriklausomybės visi iki vieno iš užsienio atkeliavę laiškai, buvo spec. tarnybų perskaitomi, tikrinami. O kiek visai nekaltų žurnalų, pvz. „National geography", nepasiekdavo adresatų. Vėliau teko patirti, kad tuos žurnalus paprasčiausiai pavogdavo tie, kurie buvo įgalioti juos skaityti. Atsimenu, mūsų darbovietėje viena folkloro skyriaus darbuotoja vis atsinešdavo įvairiausių madų, megzgimo žurnalų, atkeliavusių iš Vakarų Vokietijos ar net Amerikos. Tik vėliau paaiškėjo, kad jos motina dirbo geležinkelio stotyje įsikūrusiame tokių laiškų iš užsienio skaitymo ar tikrinimo spec. skyriuje. Paprastai sakant, dirbo saugume. Žmonės, negaudami žurnalų, retai kuris keldavo triukšmą, reikalaudavo tos ar kitos siuntos. Gal bijojo, gal nepasitikėjo savimi.

Spausdiname Miglės laišką be sutrumpinimų, nes žmogus turi teisę pareikšti savo nuomonę, tegu ir ne visur sutinkame su ja. Galėjo būti ir taip.

L.T.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋
❋ ❋ ❋ ❋ ❋

LAIŠKAI

Atsakymas Editai M. į straipsnį „Baimė", išspausdintą 2001 m. birželio 22 d. „Drauge".

Noriu paklausti Editos, ar okupuotoje Lietuvoje ji:

1) slapta šventė Vasario 16-ąją;

2) ar uždegė žvakutę per Vėlines ant nusipelniusių Lietuvai žmonių kapo?

3) ar ji, ar jos giminės priglaudė iš Sibiro grįžusius tautiečius, kada jie neturėjo teisės gyventi Lietuvoje?

4) ar skaitė, ar nors bandė gauti „Kroniką" ar kitą draudžiamą literatūrą?

5) ar ji ar kas nors iš jos pažįstamų buvo kviečiami į saugumą? ir t.t. ir t.t.

Jeigu ne — tai ko bijoti?!

Galima buvo gyventi susitaikant su esama santvarka, su džiaugsmu eiti į paradus, ploti kalbant partijos sekretoriui ir t.t.

Atrodo, kad tokių „normalių" dar daug yra.

Silvijana Gailytė

M.K. Čiurlionis. Zodiakas. „Liūtas"

ZODIAKAS

LIŪTAS

Liūtas — tai žemės žvėrių karalius, kaip erelis – skraidančiųjų paukščių karalius. Liūtas dažniausiai simbolizuoja saulę, šviesą. Ko gero dėl jėgos, geltono, lyg aukso spalvos, plauko. O jo galvos gaurai panašūs į saulės spindulius. Liūtas siejamas su šviesa, nes niekada nesudeda akių. Jų plyšeliai, neužmerkti net ir jo poilsio metu. Kitos simbolinės savybės — drąsa, pasitikimas ir tariama išmintis. Dažnai jis suprantamas ir kaip teisingumo simbolis. Liūto atvaizdas dažnai puošia valdovų sostus ir jų vėliavas, rūmus (ach, kas nenori būti tokiu galingu kaip liūtas (?!).

Kinijoje ir Japonijoje liūtas laikomas apsaugančiu nuo piktųjų dvasių, todėl dažnai vaizduojamas kaip šventyklų saugotojas. Egiptiečių, babiloniečių ar asirų šventyklos dažnai būdavo saugomos liūtų skulptūrų. Egipte, vienas kitam atsukę nugaras, du liūtai simbolizuoja saulės patekėjimą ir nusileidimą, Rytus ir Vakarus, vakardieną ir šiandieną.

Biblijoje dažnai minimas liūtas turi tiek teigiamą, tiek neigiamą simbolinę reikšmę: Dievas prilyginamas liūto jėga ir teisingumu, Judo giminė lyginama su liūtu, Kirstus vadinamas „Judo giminės liūtu". Kita vertus, ir velnias siejamas su plėšriu liūtu.

Viduramžiais liūtas buvo laikomas („Physiologus") Kristaus prisikėlimo simboliu. Tai susiję su daugelio autorių tvirtinimu, kad liūtai gimsta negyvi ir tik po trijų dienų tėvo kvapu atgaivinami. Riaumojančių liūtų atvaizdai gali sietis ir su mirusiųjų prisikėlimu Paskutinio teismo dieną.

Jau viduramžių paveiksluose matome neigiamą, stiprų grėsmingą liūtą, kur jis vaizduojamas ryjantis žmones ar kitus žvėris. Pakankamai gausu neigiamo požiūrio į liūto jėgą — kova su juo ir medžiokles, kur liūtas nugalimas kaip nevaldomo įniršio įsikūnijimas (Heraklis, Samsonas).

Heraldikoje liūtas vaizduojamas daugiau dėl stiprumo, dažniausiai herbuose ar laiką juos.

Liūtas yra penktas Zodiako ženklas, jis atitinka antrąjį vasaros mėnesį: saulė pereina tą ženklą liepos 23 d. — rugpjūčio 22 d. Čia — Saulės namai, graikų astrologijoje Saturnas, Jupiteris ir Marsas (Plutonas) yra Liūtui priskirti globėjai, o indų astrologijoje — tokie yra Saulė, Jupiteris ir Marsas. Liūtus yra ugnies ženklas, vyriškas, teigiamas (aktyvus) ir tvirtas. Liūto žvaigždyno pavadinimas žinomas jau iš babiloniečių šaltinių. **L. T.** Parengta pagal Udo Becker.

PATARIMAI

ODOS VĖŽYS

Amerikos vėžio asociacija skelbia, kad 2001 metais 1,3 milijono žmonių bus diagnozuoti nauju vėžio susirgimu; 51,400 pacientų numatoma diagnozuoti melanomos susirgimu; 95 proc. išankstinai susektos carcinomos susirgimų gali būti sustabdyta; 75 proc. odos vėžio mirčių gali būti nuo melanomos; 7,800 žmonių šiais metais mirs nuo melanomos; 2,000 žmonių šiais metais mirs nuo kitų odos vėžio ligų.

Kaip apsisaugoti, susekti vėžį? Vengti saulės spindulių – geriausia gynyba nuo odos vėžio; ieškokite pavėsio nuo 10 val.r. iki 4 val.p.p., kada saulės ultravioletiniai spinduliai yra patys aktyviausi; dėvėkite tankiai išaustų, galinčių apsaugoti nuo spindulių poveikio audinių rūbus, būtinai akinius nuo saulės ir plačiais kraštais skrybėlę; išsitepkite apsauginiu kremu (sunscreen). Šis kremas turi turėti mažiausiai 15 nuo saulės apsaugojančių faktorių. Nepamirškite, kad pagrindinė odos vėžio atsiradimo kaltininkė yra saulė.

Egzaminuokite patys save. Vartodami veidrodžius apžiūrėkite visą savo kūną, ieškodami pakitimų ar naujų paraudimų, patamsėjimų ties apgamais, įdubimų ar iškilimų, spuogelių ar plėmų. Pastebėję pakitimus nedelskite – melanoma pats pavojingiausias ir greičiausią mirtį sėjantis odos vėžys. Pasirodykite gydytojui.

Odos vėžiui būdinga: asimetrija – kada viena pusė neatitinka kitos pusės, kraštai yra apspurę, o vidus tarsi kraterio viršūnė – įdubęs; nenormali pigmentacija – tamsesnė nei nudegusio kūno, ruda ar juoda iki įkaitusios raudonos, baltos ar melsvos. Odos vėžys geriausiai išgydomas, jei jo skersuo yra tik 6 mm.

Šiandien gydytojai kalba ir apie tai, kad melanoma gali susirgti ir žmogus, neturintis šeimos istorijoje vėžio susirgimų. Vaikystėje ar paauglio amžiuje saulėje perkaitintas kūnas netruks atsisukti prieš suaugusį žmogų.

Bičiulystė

LIKIMAI

„Bičiulystė" dažnai gauna laiškus iš įvairių žmonių įvairia tematika. Su kai kuriais parašiusiais užsimezga susirašinėjimas, atsiranda pokalbis. Taip po truputį susipažįstame, sužinome išeivijos žmonių praeities gyvenimą. Mane labiausiai domina tie, kurie vadina save „eiliniu lietuviu". Jų nugyventi gyvenimai, juos lydėję įvykiai pasako man temą: „Likimai". Pirmas prakalbintas noriai, nors ir su baime, atsiveria Aloyzas Vaičius. Mums visiems tai — nauja pažintis, naujas pažinimas. Dėkui A. Vaičiui, leidusiam iš jo laiškų surašyti šykščią, bet gyvenimišką žmogaus istoriją.

Ligija Tautkuvienė

Pirmą kartą savo gyvenime pasiryžau parašyti ir bandau pasakyti, kaip jūs buvote teisi, dėl a. a. bičiulio Jarūno. Matai, tiesa kartais mus užgauna. Bet, kai esame įstrigę kelio vagose, reikia gal perkūno mus pažadinti! Jūs esate moteris su pasiryžimu. Bet koks drąsumas — išmokslinta moteris važiuoja į svetimą kraštą valyti namų! Jūs siekiate vis daugiau iš gyvenimo, jūs reikalaujate vietos po Saule. Esu tik mažas šakaliukas didžiulėje jūroje, gyvenimo srovių nešiojamas. Palikau vieną karą Europoje, atvažiavęs į tolimą kraštą, atsidūriau vėl mirties zonoje. Iš jos sugrįžau sulaužytas, išmestas, nereikalingas. Valkata Madison Ave. Skirdow. Praradęs dviejų moterų — motinos ir žmonos — meilę, aš praradau tai, kas galėjo būti, o gal tai buvo tik svajonės. Nors ne, ne viskas buvo juoda. Aš irgi reikalavau vietos po Saule, bet, kaip tame eilėraštyje: „sėdėjau lietuje ir ištirpau".

Skaičiau keletą piktų laiškų „Drauge" apie jūsų rašinius... Atleiskite jiems, nes jie nežino, ką daro... Man visi jūsų rašiniai labai patinka; malonu skaityti, kartais suspaudžia širdį, gal iš gėdos, iš tiesos, nes mes visi norime girdėti, kad mes esame „užbaigti", kad mums nereikia mokytis. Kai kurie jūsų gilūs rašiniai lyg ir pagriebia mane, vilioja dar kartą perskaityti, jie glosto mano sielą, sako man kažką, kas man reikalinga žinoti, girdėti, suprasti. Jie turbūt paliečia mūsų dar ne visai užgijusias žaizdas, todėl mes rėkiam.

Daug metų skaitau „Draugą". Jis kartais labai nuobodus, kartais ne vienijo, bet skyrė. Gal tik dabar su nauju „krauju" iš tenai, iš namų, pradeda keistis. Už tai esu labai dėkingas Ligijai, Škiudaitei ir gal daugiau kam. „Draugo" pristatymas į Mineapolį yra labai netvarkingas, gal pusės numerių negaunu.

Parašėte man tik septynis sakinius, kažkaip atvėrėte mano žaizdą, kuri buvo jau užgijusi. Jūs man pagaliau padedate, kad aš save dar kartą išardyčiau ir vėl sudėčiau į daug gražesnį asmenį.

Dažnai sugrįžtu prie „Bičiuliui išėjus". Jis pats nebegalėjo prabilti ir jūs pasakėte, kas buvo reikalinga pasakyti. Dar kitoje „Bičiulystėje" susiejote juos abu (ir dr. A. Paulių) — tokius skirtingus ir reikalingus asmenis. Abu bičiuliai išmokė mylėti artimą, duoti meilės dovaną ir nereikalauti pakėlimo į aukštybes. „Bičiulystė" kaip varpas — skambina tiems, kurie dar nepaskendę gyvenimo triukšme. Išėjęs bičiulis irgi tarnavo armijoje, dalyvavo Korėjos kare. Gal karas jo taip nepalaužė, kaip manęs. Nors man atrodo, kad iš karo mes sugrįžome visi palaužti. Kažkas labai galingas paaukojo mus, eilinius žmones, ant aukuro.

Dar kartą noriu padėkoti už „Bičiulystę" — būtų labai liūdna be bičiulės.

Ach, kaip norėtųsi nors vieną mažą smūtkelį pastatyti eilinių bičiulių kryžkelėse. Mano širdis pilna baimės — juk tai vieša išpažintis. Ir vėl reikia paliesti žaizdas, kurios kartais jaučiasi lyg ir užgijusios. Yra daug ko svarbaus, ko jūs nežinote, bet pažadu, kad atskleisiu, nes pasitikiu jumis. Ar jūs tikrai išklausysite ir nepasmerksite?

VOKIETIJOJE

Klausiate, kodėl palikau Lietuvą, kodėl bėgau? Kodėl atsiradau Vokietijoje? Mintys įvairios aplanko — gal, jei būčiau likęs, tapčiau išdaviku, o gal kur seniai seniai Sibire, gal prie Berlyno, supuvęs.

Karo metu gyvenau Panevėžio vaikų namuose, frontas artėjo. Mus nuvedė kažkur netoli Šiaulių. Vaikų namų vedėjai mus vežė į Vokietiją, nes mes amžiumi buvome tinkami rusų kariuomenei. Ten gavau laiškelį nuo seno vyro, kad kažkur Dresdene yra jo giminės. Man pasiekus Dresdeną, to žmogaus jau nebebuvo.

Vėliau su draugu buvome pakeliui į namus.

Kai latvių kilmės karininkas paklausė, ar aš esu lietuvis, jau nebevažiavome namo, bet patekome į pabėgėlių stovyklą. Neilgai ten gyvenau. Mieste, griuvėsiuose pasistačiau bakūžę ir ten gyvenau.

Aloyzas Vaičius Pirmosios Komunijos dieną su seserimi Nijole.

Tada dar nesupratau našlaičio dalios. Aš ten buvau vienui vienas tarp svetimų žmonių. Kai buvau alkanas, pavargęs, lietuviai, deja, manęs nevalgydino. Tik žandaras parsivedė namo — į rūsį griuvėsiuose, tamsų kambarį, kur jis gyveno kartu su žmona ir vaiku. Jis kažką pasakė savo žmonai ir ji padėjo dar vieną lėkštę ant stalo. Ir dabar buvo keturios lėkštės. Buvo bulvių mišrainė ir trys riekės juodos duonos. Moteris su šaukštu ėmė mišrainę ir dalino. Aš gavau tris gabaliukus duonos. Jie valgys mažiau, kad aš valgyčiau!

Nežinau, ar mano motina girdėjo, kaip krito bombos ir visa žemė drebėjo, dejavo. Aš norėjau prasmegti į žemę ir verkiau, ir šaukiau — mama, mamyte! Mano angelas sargas (kažkas man sakė, kad turiu du — Matą ir Elzbietą) išsaugojo mane tarp karo griuvėsių, griūnančių ir degančių namų. Būdamas nelaisvėje, galvojau, kad pamiršiu vokietės motinos šauksmą — mein kinder, mein kinder! Vokietis buvo priešas, bet ir jo širdis verkė. Gal ir mano motinos širdis buvo suspausta sopulio, kai nežinojo, kas atsitiko su jos vaiku, gyvas ar ne jos sūnus. Nelaisvėje dažnai būdavau alkanas ir sapnuodavau juodos duonos plutą, kuri buvo labai skani. Sapne. Gal tuose įvykiuose aš užaugau ne laiku, per anksti suvyriškėjau. Baigėsi mano vaikystė.

Kai audringoje jūroje mūsų laivas tolo nuo Europos, skaudėjo širdį ir norėjosi šokti į vandenį, grįžti atgal! Bet kur?! Galvojau — ar sugrįšiu kada nors, ar aš galėsiu pareiti į namus Lietuvon.

AMERIKA

1949 metų pavasarį plaukiau laivu audringa jūra, vis labiau ir labiau tolau nuo namų. Dirbau laivo virtuvėje, teko valyti tai, ką kiti suteršė. Ach, kaip skaniai valgiau! Nė vienos dienos, nė vienos valandos nesirgau.

Amerikoje atsiradau New Orlean, Luisianoje. Su daugeliu kitų atvykusių jaunuolių pradėjome dirbti cukraus švendrių plantacijoje. Valiau griovius. 65 centai už valandą. Viskas priklausė cukraus švendrių plantacijos savininkui. Net ir bažnyčia. Viską galėjai gauti skolon karčiamoje, krautuvėje, kino teatre. Gaudžiau žuvis, valgiau kažkokias laukuose auginamas daržoves. Ir vis taupiau nusipirkti bilietui į laisvę. Nenorėjau vėl tapti belaisviu. Kai pakankamai sutaupiau bilietui, išvažiavau į Čikagą. Čikagoje susiradau Bridgeport rajoną, kuris, girdėjau, vadinamas lyg ir Lietuva. Buvo kažkas nepaprasta — visi „amerikonai" kalbėjo lietuviškai! Buvo karšta ir ore keistai, nepažįstamai kvepėjo. Įėjau į salūną 35-tos ir Lithuanian Ave kampe. Nusipirkau Coca-colos. Patarnautojai prisistačiau, kad esu naujai atvykęs ir kad man reikia darbo, vietos kur miegoti: Priėjo seneliukė ir paklausė, ar aš ieškąs lovos nakčiai, ar turiu pinigų. Mokestis buvo trisdešimt dolerių mėnesiui ir dar mane maitino.

Kambarėlis buvo belangis, tamsus. Bet buvo gera, kai galėjai išsitiesti ir sapnuoti sugrįžimą namo. Seneliukė surado darbą. Dirbti pradėjau kitą rytą ir tada supratau tą keistą, nepažįstamą kvapą. Dirbau visokių užduočių darbus, dirbau naktį, miegojau dieną. Po mėnesio susiradau geresnį darbą, iš kurio parėjęs namo nebedvokiau. Seneliukė mane gerai maitino. Ne tik duona. Ji prikeldavo anksti ryte eiti į Šv. Jurgio bažnyčią, išklausyti Mišias. Ji mane tarsi saugojo, kad nepasiklysčiau dideliame mieste. Sekmadieniais, po pamaldų, paruošdavo skanius lietuviškus pietus — kugelį, cepelinus, balandėlius. Po tokių pietų aš turėdavau pasakoti apie savo šeimą, gimines, likusius Lietuvoje. Ir tuos pasakojimus ji norėjo daug daug kartų išklausyti. Jaučiau, kad per mano pasakojimus ji pati „keliavo" namo.

Čikagoje sutikau mergaitę, gyvenusią tame pačiame Bridgeporte. Jos tėvas turėjo didelę dirbtuvę, darė duris, langus. Jų namuose susipažinau su lietuvišku laikraščiu „Naujienos". Turbūt M. Gudelis redagavo, pats rašė, spausdino, pardavinėjo, reklamavo. Tas laikraštis buvo tikras bičiulis — daug kam padėjo ir nieko už tai neprašė. Ačiū. Jis daug padėjo Lietuvai, kada buvo rusų okupuota. Tik jo svajonės neišsipildė — nesulaukė laisvos Lietuvos. Su jo mirtimi mirė ir „Naujienos".

1951 metų pradžioje buvau pašauktas į kariuomenę. Tada labai greitai apsivedžiau su mano mylėta lietuvaite.

KORĖJOS KARAS

Stovėjau laive ir vėl žemynas mažėjo, ir vėl klausimas — ar besugrįšiu, nes vykau į karą. Gal buvau geras kareivis, kad netrukus tapau kapralu (corporal), o po keletos mėnesių ir seržantu (sargent). Aš turėjau dėl ko sugrįžti — mylėjau lietuvaitę, ji mylėjo mane ir mano gyvenimas staiga buvo sutrukdytas — turėjau vykti kažkur kažkieno valia į svetimą man karą, atlikti kažkokią pareigą.

Aš nežinojau, o gal ir nesupratau tada, kad tikra gyvenimo pamoka prasidės su „Dear John" laišku, kuris prasidėjo „Mylimas Aloyzai, aš nebemyliu tavęs...". Mano jauname gyvenime antra moteris atėmė meilę.

Argi aš nebuvau vertas, argi aš nereikalingas moters meilės?! Šiame kare buvau lengvai sužeistas, bet sunkiai sužeistas dvasiškai.

Grįžus iš Korėjos karo, klausiau savęs — kam sugrįžau, kam išlikau gyvas, kai mano draugai žuvo vienas po kito kare. Kodėl Vokietijoje neužmušė bomba, ar pastatų griuvėsiai nenutraukė mano gyvybės?

Mano tėvai buvo išsiskyrę. Tėvas galėjo tik jauniausią dukrą ir mane pasiimti. Jis mus labai mylėjo. Seniai, sėdėdavau lyg prilipęs prie radijo ir klausydavausi radijo teatro. Dažnai mano tėtis (jis mirė 1941 metų žiemą Vilniuje ir, atrodo, buvo palaidotas Rasų kapinėse) skatino klausyti radiją, ypač vaidinimus, muziką. Mano tėvas buvo, kaip tada vadino, komersantas (verslininkas). Kai rusai okupavo Lietuvą, jis galėjo viską palikti ir išvykti į Ispaniją. Bet jis nenorėjo palikti kitų vaikų...

Aktorius Kubertavičius buvo mano idealas. Po karo Vokietijoje vaidinau lietuvių ir vokiečių teatruose. Čikagoje vaidinau studentų spektakliuose ir net pats režisavau Junior Wright College. Vėliau gilinausi Dramos mokykloje. Bet daug gėriau, o valdžios stipendija priklausė tik nuo gerų pažymių. Aš netapau žvaigžde, bet turėjau daug progų pasireikšti teatre.

Mokiausi Goodman Theater School. Kariuomenėje išmokau gerti. Svajonės tapti aktoriumi buvo pragertos. Ilgai ilgai užtruko laiko iki kažkas ištiesė man ranką — brolau, leisk man tau padėti. Tai nebuvo lietuvių bendruomenė.

Po Korėjos karo dirbau restorane. Ten sutikau gražią mergaitę, dirbusią padavėja. Ji buvo atvykusi iš Olandijos. Pamilome vienas kitą, apsivedėme. Jos tėvas turėjo penkias krautuves ir jam reikėjo pagalbos, mes nuvykome Olandijon. Ten, gimė Richardas. Aš buvau Amerikos pilietis, jis taip pat tapo Amerikos piliečiu. Olandija — mano antra tėvynė.

MOTINA

Mano mamytė siuntė man iš Lietuvos knygas (buvo toks laikotarpis!). 1958 m. siuntinį reikėjo pasiimti pašte ir turėjau viską surašyti, kas tas knygas gauna. Mat valdžia galvojo, kad tos knygos — komunistinė propaganda ir ji norėjo žinoti, kas jas gauna. Siuntė ir Salomėjos Nėries poeziją, tai buvo jos kančios poezija. Skaitydamas buvodavau Lietuvoje. Mano mamytė buvo gerai išsilavinusi moteris, daug skaitė, mėgo poeziją. Ji žinojo, kad skanumynų galiu nusipirkti visur, bet Lietuvos poezijos — ne. Ji žinojo, kaip man save atverti, kad negalėčiau jos atstumti. O poezija yra žodžiai iš širdies į širdį. Mano motina norėjo, kad per poeziją mes kalbėtume iš širdies į širdį. Kažkada jaunystėje ir ji paklydo, kaip ir Salomėja — aistros sekundė sugriovė tai, kas buvo brangu. Savosios meilės vardan atsisakė dviejų vaikų — manęs ir jauniausios dukters. Tai buvo labai labai skaudu. Visą gyvenimą norėjau suprasti ir visad klausiau savęs — kodėl? Kodėl aš praradau motinos meilę? Gal aš tą sielvartą bandžiau paskandinti degtinėje? Dvi moterys — mano motina ir mano lietuvė žmona — davė ir atėmė meilę man. Kaip, kuo aš nusikaltau? Tas klausimas kamavo mane ilgai, ilgai. Salomėja suklydo, mama suklydo ir aš turėjau išmokti atleisti, jei buvo ką atleisti motinai. Juk ar galima mylėti ir neapkęsti motinos tuo pačiu metu!? Per poeziją ji norėjo pasakyti, kad padarė klaidą, kaip ji myli mane, prašė atleidimo. Knygose buvo pažymėti eilėraščiai 1, 2, 3. Nieko kita nebuvo parašyta. Tuos eilėraščius skaitydavau daug daug kartų ir jausdavau savo motinos meilę man. Ji pasakojo, kas buvo jos širdyje, ji žinojo, kad suprasiu. Vieną tų eilėraščių pamenu, lyg „Našlaitės naktis";

Šypsos tylios akys
Tolimos mamytės.
Tai manęs ji laukia,
Laukia — nesulaukia.
O čia naktys verkia,
O čia vėjas kaukia — —

Tebuvo Dievo ranka, pakėlusi mane iš purvo. Tik tikra Dievo meilė artimui yra Dievo ranka. Kai mano dukra Irene buvo gal trylikos metų, kartą paklausiau jos — kas yra Dievas? Ji negalvodama iškart atsakė — Meilė. Vos trylikos sulaukus, ji jau suprato, kas yra Dievas, kai man truko tai suprasti 50 metų.

Kas žino, gal mūsų likimai nepriklauso nuo mūsų pačių, gal gyvenimas turi tam tikras užduotis man, tau. Gal aš turėjau praeiti tą kančių išbandymo kelią, kad išmokčiau žmogaus meilės artimui. Kai duodi — gauni, kai neduodi, negauni. Kad artimo pasaulis nėra mano, kad aš kuriu savo pasaulį, į kurį niekas negali įeiti. Turėjau išmokti pirmiausia mylėti save taip tikrai, kad nebijočiau savęs išardyti ir kas nepatinka išmesti, sukurti tokį asmenį, kuris nesigaili vakardienos, kuris su aistra gyvena dabartimi. Tai sunki mokykla ir ne kiekvienas mūsų sugeba mokytis joje. Aš jąu 22 metai negeriu ir 12 metų neberūkau. Suradau savo Dievą ir kasdien vis geriau suprantu, kas yra meilė.

***

Daug skaitau, mėgstu muziką. Labiausiai patinka W. A. Mozart kūryba. Mes lankome operą, teatrą. Iš lietuvių rašytojų labiausiai artimi M. Katiliškis ir A. Baronas. Iš poetų — Justinas Marcinkevičius. Yra daug poetų Lietuvoje, bet nedaug tikrų poetų. Man poezija turi kalbėti, paliesti žmogų iki giliausių sielos gelmių. Man nepatinka poezija, kuri nieko neduoda, nieko nesako, tik tuščių žodžių žaidimas. Iš Lietuvos laukų kyla nauja karta, kuri dainuoja sielos dainą. Ar girdėjai tokią jauną poetę Eglę Perednytę?

Nuo 1978 metų abu su žmona Ann savanoriškai dirbome kaip „Team in World Wide Marriage Encouter". Tai katalikų savaitgalio seminarai pagerinti vedybinį ryšį. Mes važinėjome į daugelį miestų. Vidurio vakarų regione. Paprastai tokiame seminare ar grupėje yra trys nariai — žmona, vyras, kunigas arba vienuolė. Tai daréme iki 1988 metų. Tikiu, kad daugeliui sugebėjome padėti.

***

Čikaga man yra labai artima: juk aš ten pirmą kartą įsimylėjau, ten apsivedžiau, ten ir mano meilė sugriuvo, ten mano širdis buvo sulaužyta. Ir vėl ten įsimylėjau olandę, ji turbūt mano angelas sargas. Mes apsivedėme Visų Šventųjų bažnyčioje, Roselande. Mus sutuokė jaunas lietuvis kunigas Richardas Saudis. Čikaga buvo ir yra mano namai. Dar ir dabar, po daugelio metų, tie, kurie buvo mūsų mylimi, išlieka atmintyje jauni, tuo tarpu kai patys senstame. Mano pirmos meilės vardas buvo Dalia ir kai gatvėje ar kur kitur pamatau panašią moterį, mano širdis suvirpa, ir taip norisi užklausti — Dalia, ar tai tu? Turbūt pirma meilė pasilieka širdyje visam gyvenimui. Man norėtųsi žinoti, ar ji nors kada nors prisimena mane. Norisi žinoti, ar ji supranta, kad nuteisė mane pragaran. Neturiu neapykantos, nekaltinu jos, nes ir mano motina mane stumtelėjo. Kai po daugelio metų sugrįžau į Kauną ir sesuo nuvedė prie mamos kapo, aš neturėjau jokių jausmų, lyg ten ilsėtųsi man svetimas žmogus. Kai dar buvau vaikas, nors ir ne viską supratau, aš sau pasižadėjau, kad niekad niekad neapleisiu savo vaikų. Man atrodo, kad aš išmokau ištikimybės iš mano Ann.

Bus daugiau

Laimingi, be rūpesčių laikai. Mūsų aviečių darže Lietuvoje – motina balta suknele, aš stoviu prie motinos, o tėtė – su akiniais.

35 metų vedybinio gyvenimo proga. Iš kairės: Marlane, Richardo žmona; sūnus Richardas, sesuo Nijolė Koryznienė, Aloyzas Vaičius, jo gyvenimo draugė Ann ir dukra Irene.

1. GYVENIMO KRAITIS: AŠ GALIU

Žvilgsnis į Danutę Bindokienę iš šono

2001 m. liepos 6 d., Lietuvos valstybės dieną, spauda išplatino pranešimą, kad Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus dekretu Gedimino IV laipsnio ordinu, kartu su grupe kitų Lietuvai nusipelniusių žmonių, apdovanota ir „Draugo" dienraščio vyriausioji redaktorė Danutė Bindokienė iš Čikagos (JAV). Naudojamės proga supažindinti skaitytojus su žmogumi, kurio darbo vaisiais jau beveik 10 metų jie naudojasi.

Danutė Bindokienė.

Mums Lietuvoje atrodo, kad kančias pokariu kentėjo tik Sibiro tremtiniai, o Vakarų tremtiniai buvo tarsi laimės kūdikiai, kuriems iš dangaus manna byrėjo. Ir aš taip galvojau, kol artimiau nepabendravau su Čikagos lietuviais iš pokario bangos. Vienas iš šių žinių šaltinių man buvo „Draugo" redaktorė Danutė Bindokienė, puiki pasakotoja ir improvizatorė. Dažniausiai mieloje redakcijos kolegių draugėje, pietų pertraukos metu sklaidant šios žemiškos būties puslapius, turėjau progos prisiliesti prie pačios Danutės, o kartu ir jos kartos likimo.

Vienuolikmetė paauglė su tėvais priversta bėgti į Vakarus, nes jos tėvui, dalyvavusiam rezistencijoje, grėsė Sibiras. Prieš tai pergyventos dvi okupacijos, kilnojimasis iš vienos vietos į kitą. Į klausimą, „ką Jūs atsinešėte iš vaikystės", Danutė Bindokienė atsako: „Aš neturėjau vaikystės. Mes neturėjome vaikystės. Mes – ta karta, kuri vaikystę prarado. Įtampa – suaugusiųjų aplinkoje; mes, vaikai, – pasimetę. Tėvams atrodė, kad juo mažiau vaikai žinos, tuo jiems bus geriau. O vaikai kūrė savo situacijas, kurios buvo dar baisesnės už tikrovę".

Toliau skausmingas pasakojimas apie traukimosi į Vakarus peripetijas, kurio, nors ir būdama tvirtos valios, ji nesugebėjo užbaigti: „Atsimenu Vištytį. Po nakties bombardavimų beliko tik bažnyčios bokštas. Mes naktį praleidome kapinėse, užlindę už paminklų. Tai buvo paskutinis sustojimas prieš Vokietijos sieną. Rytą išbėgom toliau. Mes visada išbėgdavom pusę valandos anksčiau negu pajudėdavo rusai. Mano mama buvo nėščia. Netoli Breslau miesto buvo sudarytos svetimtaučių darbo komandos, į kurias paėmė tėtį. Gyvenome barakuose. Sausio pradžioje mamą išvežė į miesto ligoninę gimdyti. Tą naktį miestą bombardavo. Palatoje, kur gulėjo naujagimiai, nuo smūgio buvo išmušti langai. Seselės išsibėgiojo, ir kūdikiai sušalo lovutėse. Mamai buvo daryta operacija, ji negalėjo atsikelti iš lovos. Tėtis po bombardavimo nelegaliai pasišalino iš stovyklos ir atėjo 15 km į miestą jos ieškoti. Sūnelį rado lovelėje suledijusį. Jis aprengė mamą ir parnešė ją pas mus. Nežinau, kaip jis tai padarė. Mama ilgai po broliuko mirties neatsigavo".

Po karo Brazių šeima buvo kilnojama iš vienos pabėgėlių stovyklos į kitą. Tai žeidė paauglę: „Kai tik susirandi draugių, pažįsti mokytojus, staiga visą stovyklą supakuoja ir perkelia į kitą vietą, – sako Danutė Brazytė Bindokienė. – Visus išskirsto. Tie žmonės, kuriuos pažinojai, atsiranda kitoje Vokietijos pusėje".

Panašus į Sibiro vaikų pasakojimą, kaip jie gelbėjosi nuo bado. Pavyzdžiui, viename iš DP (deplaced persons) punktų aptikę bukų giraitę, vaikai rinkdavo šių medžių sėklas, kurios skoniu buvo panašios į ąžuolo gilės, ir išlukštenę valgydavo. Branduoliai buvo pašąlę, todėl nebebuvo tokie aitrūs.

Šiurpumu ne ką menkesnis mano atmintin įstrigęs Danutės pasakojimas, kaip kareiviai juos varė iš vienos stovyklos į kitą (taip jiems oficialiai buvo pranešta). Keliolikos lietuvių grupelę, kurioje buvo ir dvi Brazių dukrelės su tėvais, prijungė prie prancūzų ir lenkų belaisvių kolonos. Brazys mokėjo vokiškai ir paklausė vieno kareivio, kur juos varo. Šis, kaip niekur nieko, pasakė: „Žinoma, sušaudyti". Varė pro kažkokį miestelį. Kai kolona ėjo pro miestelio rotušę, kur sėdėjo burgermeistras, Brazys, susimokęs su kitais lietuviais vyrais, metė ryšulius ir nubėgo laiptais aukštyn į rotušę. Jie buvo paskaičiavę, kad tokioje vietoje, kur daug žmonių, vokiečiai nešaudys. Tėvas įbėgo pas burgermeistrą ir sušuko: „Už ką mus, lietuvius, nori sušaudyti?" Burgermeistras išklausė ir liepė lietuviams grįžti iš kur atėjo. Šeimos draugai, nežinodami, kad jie išsigelbėjo, vėliau Brazių ieškojo ir nuėjo belaisvių kolonos pėdsakais. Netoli miestelio geležinkelio tunelyje jie rado užverstus sušaudytus daugiau kaip 300 belaisvių. Toks likimas buvo skirtas ir lietuvių grupelei. Ir tik stebuklingai susiklosčiusios aplinkybės juos išgelbėjo.

Prisiklausius tokių pasakojimų, visai nebeatrodo, kad Vakarų tremtinių kelias buvo lengvesnis. Kol į jų šeimas atėjo ramybė ir pasiturintis gyvenimas, daug vandens nutekėjo, daug pažeminimų ir skurdo teko patirti. Skirtumas tik tas, kad ta ramybė ir pasiturintis gyvenimas į lietuvių namus Lietuvoje iš viso neatėjo.

Paskui buvo įsimintini metai griežtos tvarkos Čikagos vienuolių kazimieriečių vienuolyno mokykloje. Danutei, poetiškai mergaitei, tai paliko žymę. Štai ką ji pasakoja: „Patekom į kraštą, kur nemokėjom kalbos. Išskirstė mus po visą pasaulį. Ir vėl tu palikai viena, ir vėl reikėjo kažką megzti iš naujo. Mes, lietuvaitės, buvom įregistruotos į seselių kazimieriečių vienuolyno gimnaziją. Čia buvo draudžiama kalbėti lietuviškai. Jeigu išgirsdavo, kad koridoriuje su kita mergaite kalbėdavai lietuviškai, gaudavai pabaudą.

Aš esu 'skaitoholikė'. Visada jaučiau skaitymo badą. Vokietijoje pats sunkiausias dalykas buvo tai, kad nebuvo lietuviškai ką skaityti, o vokiškai per mažai mokėjau, kad suprasčiau. Paimu būdavo vokišką knygą, gražiai iliustruotą, vartau ir verkiu, kad nesuprantu, kas ten parašyta. Čikagoje vienuolės turėjo nepaprastai didelę biblioteką. Kas kur kada buvo išleista lietuviškai, viskas buvo čia. Pradžioje mes, kaip alkanos duonos, kritom prie knygų. Tada vienuolės apsižiūrėjo, kad mes nejudam į priekį su anglų kalba. Taip mums buvo užtrenktos durys į biblioteką. Tuo pačiu mums atėmė tapatybę. Vietoj Brazytės aš gavau vyrišką pavardę 'Brazys'. Mums net vardus atėmė, nes nė viena negalėjo vadintis nešventu vardu. Mane užrašė antruoju vardu 'Ona'. Negana to, vardas buvo užrašytas angliškai 'Anna'. Mano draugei Nijolei vardą įdėjo pažiūrėję į tos dienos, kada ji buvo užregistruota mokykloje, kalendoriaus lapelį. Jai davė Petronelos vardą. Ta mergaitė visus ketverius metus kankinosi su svetimu vardu.

Šita mergaitė, kuri vaikščiojo koridoriais, mėgino šnekėti angliškai ir vadinosi 'Anna Brazys', nieko neturėjo bendra su Danute Brazyte. Tai buvo asmenybės skilimas. Iš tikrųjų man visai buvo nesvarbu, nei kaip ta 'Anna Brazys' mokosi, nei kaip ji elgiasi, lyg tai nebuvau aš. Neišmokau ir anglų kalbos, ir dėl to buvo kalta mūsų klasės auklėtoja. Tai buvo jauna graži seselė, dabar jau amžiną atilsį. Jos didžiausias malonumas buvo tyčiotis iš vargšių 'dypukių', kurios darko anglų kalbą. Mes atsisakėm kalbėti angliškai. Raštu gaudavom gerus pažymius, bet neatsakinėjom į klausimus žodžiu. Kai esi paauglys, antrą kartą nepakartosi, jeigu vieną kartą pasijuokė iš tavo tarties. Kitais metais aš į tą gimnaziją negrįžau. Tikriausiai mūsų mokytojų buvo geri ketinimai – įtraukti į angliškai kalbančiųjų visuomenę..."

Tai tik keletas detalių iš Danutės Brazytės Bindokienės – rašytojos, pedagogės, buvusios „Ateities" ir jau beveik 10 metų „Draugo" dienraščio vyriausiosios redaktorės biografijos, bet tos detalės leidžia susidaryti vaizdą, kokiomis aplinkybėmis formavosi jos ir jos kartos Vakarų tremtinių vaikų charakteriai. Gyvenimas vadinamuosius „dypukus" grūdino.

Ne kartą teko stebėtis Danutės atkaklumu, užsispyrimu siekiant tikslo, kartais net fanatiškumu, kai jai reikėjo įrodyti, kad „aš galiu". Ir apskritai išeiviai nemėgsta skųstis. Tas stoiškumas tikriausiai yra suformuotas aplinkos sąlygų – svetimo svetimame krašte jausenos. Nors, jeigu reikėtų nurodyti ryškiausią Danutės Bindokienės savybę, būtų nelengva. Kaip žmogus, ji žavi savo kietu charakteriu, mokėjimu reikalauti iš savęs neįmanomo. Kaip žurnalistei, man imponuoja jos žodinga kalba (ir nepaslepiama suvalkietiška tartis), kaip iš gausybės rago byrantys liaudiški posakiai, palyginimai, puikus kalbos žinojimas.

Prigimtas turtingas vidinis pasaulis ir asociatyvinis mąstymas, atrodo, turėjo sąlygas vystytis šeimoje. Prisimenu Danutės pasakymą apie mamą, kuri „kai tik praverdavo burną, tai iš jos vis kas nors įdomaus išskrisdavo". Tik, gaila, kad visi tie įgimti ir įgyti turtai neišsilieja kūryboje, nes šiandien Danutė Bindokienė sau laiko praktiškai neturi, jos gyvenimas – „Draugo" dienraštis, kuriam atiduoda visą save, ir tai nėra koks nors sparnuotas pasakymas. Vienintelis dalykas, ką ji sau leidžia, tai sodyba kaime, kurią su vyru Vytautu aplanko savaitgaliais.

„Draugo" vyriausioji redaktorė Danutė Bindokienė priima svečią iš Lietuvos – prof. Vytautą Landsbergį.

O iki „Draugo" buvo daug „mamos" metų, kuriuos ji paaukojo keturiems sūnums: Algirdui, Vytautui, Antanui ir Pauliui. Žinant, kad ji visas savo pareigas atlieka su pavydėtinu moterišku pedantiškumu, galima tik nusistebėti, kaip ji, daugiavaikė mama, dar turėjo jėgų ir vidinio nusiteikimo rašytojos darbui. Čia, matyt, padėjo jos ypatinga prigimtis. Daugelis skundžiasi trukdomi pašalinių garsų, kažkokių įtakų, o Danutė galėjo, sako, bet kurioje sakinio vietoje nutraukti darbą ir vėl po valandos ar dienos jį pratęsti.

Danutės Bindokienės gyvenimą galima pavadinti taip pat savotišku kūriniu, toks jis apmąstytas, nieko jame nėra atsitiktinio ar nevalyvo. Toks pat sąmoningas buvo ir vaikų auklėjimas.

„Aš žinau, kur auga agurkai", – kartą pasakė vienas jos mažylių ir nuvedė prie pušies, ant kurios augo jauni konkorėžiai. Motiną tai taip sukrėtė, kad ji įkalbėjo vyrą įsigyti pirmąjį savo ūkį netoli Čikagos. Ji norėjo, kad vaikai vasaromis turėtų galimybę stebėti gamtą. Todėl pirmiausia pati išstudijavo augalų pasaulį, kad galėtų atsakyti į visus vaikų klausimus.

Mama tikriausiai buvo pirmoji didelė jos gyvenime pareiga, atsakomybė. Ji jauna ištekėjo už Vytauto Bindoko, kurį sutiko ateitininkų organizacijoje. Ji negali paslėpti, kad didžiuojasi savo sūnumis, kurie jau patys yra tėvai ir kurie motiną ne tik gerbia, bet ir vertina kaip partnerį, kaip bendrininką, nes, kaip galima suprasti žiūrint iš šono, ji nuo mažens bendravo su jais kaip su lygiais, kaip gera pedagogė. Tiesa, ir tikro pedagoginio darbo jai teko dirbti daug metų lituanistinėje mokykloje. Apie savo mokinius ji sako: „Kiek aš juos išmokiau, nežinau, bet pati iš jų daug ko išmokau". Iš tiesų, D. Bindokienė yra labai smalsi, ji moka stebėti aplinką, originaliai mąsto, jos sąmonėje savotiškai susigretina ir susigrupuoja skirtingi dalykai.

Į „Draugą" prieš beveik 10 metų D. Bindokienė atėjo jau kaip susiformavusi asmenybė ir kaip profesionali redaktorė, redagavusi ateitininkų žurnalą „Ateitis", Lituanistikos instituto knygas. Jos vedamas dienraštis tapo platesnio žvilgsnio, prieinamas įvairių pažiūrų skaitytojams, nors krikščioniškos ideologijos pagrindus išlaikė. Danutė Bindokienė – dienraščio siela ir svarbiausioji darbininkė. Ji nesibodi jokio darbo ir lygiai su kitais redakcijos darbuotojais daro tai, ko reikalauja dienraščio kasdienybė. Ji juokauja, kad jos darbo diena susideda iš dvidešimt šešių valandų per parą. Jeigu laiką skaičiuotum pagal atliktą darbą, taip ir būtų.

Audronė V. Škiudaitė

Smagiai sukasi šokėjai folkloro festivalio „Skamba skamba kanklial" metu Vilniuje. G. Žilinsko (Elta) nuotrauka.

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Kalame visų rūšių „sidings", „soffits", įdedame lietvamzdžius (gutters) ir dengiame stogus. **Skambinti Romui tel. 630-774-1025.**

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English. **L.A. McMahon Window Washing. Tel. 800-820-6155.**

V.A.L. Auto Servisas
Atliekame visus variklio ir važiuoklės darbus. Variklio kompiuterinis patikrinimas. Nuolatiniams klientams - nuolaidos. **3800 W. 79 St. Tel. 773-582-0183, 773-582-0184.** Kalbame lietuviškai.

Parduotuvių valymui reikalingi darbuotojai. Gali kreiptis ir šeima. Darbas Tennessee ir Ilinois valstijoje. Atlyginimas $1,500 —$1,800. Dokumentai ir kalba nebūtini. **Tel. 901-240-5544 arba 901-830-7223.**

52 metų moteris ieško darbo prižiūrėti senelius. Skaniai gamina maistą, kerpa plaukus, daro klasikinį masažą. **Tel. 773-416-5758.**

Padedame žengti pirmuosius žingsnius Amerikoje. (Vairavimo teisės, Soc. Security). **Tel. 630-789-1928.**

Pranciškonų vienuolynui reikalinga virėja. Rašyti, duodant savo adresą ir telefono numerį. **Rev. Jonas Bacevičius, P.O. Box 980, Kennebunkport, ME 04046.**

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
OFFC.(773) 229 - 8761
HOME (708) 425 - 7160
MOBIL. (773) 590-0205
RIMAS L.STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Century 21
New Vision
Bus.: 708-361-0800
Voice Mail: 773-854-7820
Fax: 708-361-9618
DANUTĖ MAYER
Jei norite parduoti ar pirkti namus mieste ar priemiesčiuose, kreipkitės į **DANUTĘ MAYER.** Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja nuo 1986 m. Nuosavybių įkainavimas veltui.

Burbank parduodamas 6 butų mūrinis namas. Butai turi 2 nemažus miegamuosius ir didelę svetainę. Yra garažas ir mašinų pastatymo aikštelė. Kaina $359,900.
****
Gražus, 4 miegamųjų, 2 vonių „condominium". Didelis 2 automobilių garažas. Arti mokyklos, parko, baseino. Oak Lawn, į vakarus. **Skambinti tel. 773-767-2400, First rate Real Estate, kviesti Aušrą Padalino.**

MTCI siūlo:
2 mėn stomatologo padėjėjo kursus tik sekmadieniais, praktiką atliekant Amerikos biure, kuriame dirba skirtingų specialybių stomatologai, jums patogiu laiku. Išmoksite dirbti kompiuteriu, sudaryti autobiografiją (reziumę) ir daug kitų dalykų. **Daugiau informacijos tel. 847-392-8080. Susikalbėsite rusiškai.**

Nuoširdi, išsilavinusi, subrendusi moteris, atvykusi į JAV iš Lietuvos prieš Lietuvos nepriklausomybę, turinti legalų pasilikimą, vairuoja nuosavą automobilį. Nori surasti vienišą seną žmogelį, pas kurį galėtų apsigyventi, gaminti maistą, prižiūrėti namus ir jį globoti. **Skambinti tel. 708-912-3596, Gina.**

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ".

TĘSIASI ŽEMAIČIŲ DIDŽIOJO JUBILIEJINIAI MINĖJIMAI

Visus metus plačiai skamba vyskupo Motiejaus Valančiaus — Žemaičių Didžiojo — vardas. Spaudoje minimos mokslinės konferencijos, vykstančios tai viename, tai kitame Lietuvos mieste, jubiliejiniai renginiai, koncertai.

Gegužės 27 d. Panevėžio Švč. Trejybės bažnyčios rektorius kan. Bronius Antanaitis organizavo Žemaičių Didžiojo — vyskupo Motiejaus Valančiaus 200-ųjų gimimo metinių paminėjimą, kuris prasidėjo šv. Mišių auka. Pamokslą pasakė renginio organizatorius kan. B. Antanaitis, akcentuodamas vyskupą M. Valančių kaip lietuvių tautos kėlėją iš girtavimo liūno. Kanauninkas kalbėjo apie vyskupo tikslą blaivinti Lietuvą, žadinti ją iš sąstingio, diegti tautai didžiulį savigarbos jausmą. Džiaugėsi, kad Panevėžyje atsirado pirmieji valančiukai, paragino ir kitus mokytojus sekti mokytojų Marijos Laškauskienės bei Reginos Mikalajūnienės pavyzdžiu.

Panevėžio 9-oje vidurinėje mokykloje 1A klasės mokytojos Marijos Laškauskienės ir 2C klasės mokytojos Reginos Mikalajūnienės iniciatyva susibūrė valančiukai. Be šių dviejų pradinių klasių 52 valančiukų gretose ir kelios 6A klasės mergaitės. Reikia pasakyti, kad tai vienintelė mokykla Panevėžyje, subūrusi mokinukas į valančiukų gretas.

Tad į šv. Mišias Švč. Trejybės bažnyčioje valančiukai atėjo, pasipuošę, nešini vėliava. Reikėjo tik stebėti, kaip išdidžiai ir pagarbiai mergaitės laikė vėliavą, kaip vaikai karštai meldėsi, kaip oriai stovėjo, atlikdami programėlę, kaip atidžiai klausė skaitomų pranešimų, pasakojimų apie vyskupą, kurio pavyzdžiu jie ruošiasi sekti.

Po šv. Mišių Muzikinio teatro salėje susirinkusieji, išklausę pučiamųjų orkestro koncerto bei valančiukų parengtos programėlės, klausė pranešimus. Dr. A. Vasiliauskienė kalbėjo apie Lietuvių katalikų mokslo akademijos narius (arkivysk. M. Reinį, prof. P. Dovydaitį, prof. J. Eretą) vyskupo Motiejaus Valančiaus idėjos tęsėjus ir vykdytojus. Akcentavo, ką gali padaryti vienas žmogus, jei jo darbai paremti kilniais tikslais. O tokių asmenybių visada yra. Kaip sektiną pavyzdį nurodė Katalikų akademijos aktyvų narį, Lietuvių katalikų mokslo akademijos Panevėžio skyriaus pirmininką, neseniai atšventusį garbingą 80 metų jubiliejų, teologijos daktarą mons. Joną Juodelį.

Juozas Kančys apžvelgė vysk. M. Valančiaus keletą gyvenimo bei veiklos momentų. Renginio dalyviai galėjo pasirašyti pasižadėjimus nevartoti alkoholio.

Renginio dalyviai galėjo detaliau susipažinti su vyskupo Motiejaus Valančiaus darbais, kuriuos būtina tęsti, jei norime išlikti pagarbos verta tauta.

Dr. Aldona Vasiliauskienė

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

NAUJI GEGUŽINIŲ „HEROJAI"

Vasaros metu susiburti, pabendrauti, padainuoti ir pašokti gamtoje lietuviams yra nuo seno įprastas malonumas. Tai — lietuviškos gegužinės, amerikiečių vadinamos „picnics", nors juose labiau vyrauja valgymas ir gėrimas.

Amerikos lietuviai, jų organizacijos rengia gegužines ne vien pasilinksminimui, pabendravimui, bet ir lėšų savo veiklai telkimui. Pelno iš gegužinių visuomet lieka, jei jos rengiamos populiarioje vietoje, jei renginio neužklumpa smarkus lietus.

Jau tuzinas metų populiariausia gegužinių vieta yra Pasaulio lietuvių centro sodelis — su tam reikalingais stalais, baru, muzikantų estrada, virtuvės ir maisto dalinimo įrengimais. Sekmadieniais Pal. Matulaičio misijos pamaldos sutraukia daug antros ir trečios „bangos" lietuvių. Po pamaldų, saulutei šviečiant, smagu gegužinėje pasivaišinti ir pabendrauti su senaisiais ir naujaisiais tautiečiais.

Šiais metais į gegužinių ruošą įsijungė ir naujoji „banga". Pirmoji gegužinė buvo naujųjų ateivių — „Amerikos lietuvio" laikraščio. Laikraščio 2001.06.02 laidoje ją aprašė patys redakcijos nariai, pasidžiaugdami gegužinės pasisekimu. Deja, aprašyme buvo ir toks sakinys: „Blogiausia, kad kažkas, norėdamas pakenkti mūsų šventei, pribarstė geležinių dyglių — dėl to buvo subadytos ne vieno automobilio padangos. Jų savininkų labai atsiprašome".

Uoliai lankant lietuviškas gegužines Čikagoje ir jos apylinkėse, 50 metų tokio vandalizmo neteko girdėti. Ar čia naujas „atradimas" su nauja „banga", pagal Vilniaus mafijozų taktiką? Ar čia tik piktų nesubrendėlių kerštas laikraščiui? Kiekvienu atveju — tai naujas naujų „herojų" pasirodymas mūsų gegužinėse, o iki šiol nėra buvę.

„Amerikos lietuvio" 2001.06.30 laidoje Jūratė Skaisgirytė aprašo Joninių gegužinę, klausdama, ar ji paskutinioji Lemonte? Aprašymo motto: „Gegužinėje palieka trys užmušti, viens kolieka". Ar tikrai taip blogai? Po Joninių gegužinės Pasaulio lietuvių centro sodelyje, kurią ruošė Lietuvių TV vadovas Arvydas Reneckis, naujos „bangos" atstovas, tuos gegužinėje susimušusius jaunuolius tiesiai šviesiai pavadino idiotais. Jis apgailestavo, kad dėl šio renginio organizatoriams turi priekaištų ir Lemonto policija.

— Tvarkyti aplinką po tokių renginių — tikras košmaras, — sakė PLC administratorė Violeta Karalienė.

Straipsnio autorė klausia: „Kokia vieta galėtų tikti naujųjų atvykėlių šventėms organizuoti? Realus variantas būtų vadinamų „Forest Preserves" piknikų aikštės su „Rangers" sargyba. Deja, jos naujai „bangai" netinka. Ten nenaudojamas alkoholis. O be alkoholio nebus narsumo mušty-nėms.

Bepigu buvo ruošti gegužines plačiuose Lietuvos miškuose, ten išliejant savo „heroiškumą". Tam per mažas Pasaulio lietuvių centras Lemonte.

Bronius Juodelis
Willowbrook, IL

NEBAIGTA KOVA

Yra juokinga, bet kartu ir liūdna, kad „broliškos tautos" negali sugyventi. Prieš kurį laiką („Draugas" š.m. birželio 12 d.) lietuviai grasino latviams apginti savo žvejus karo laivais. Lietuviai savo pažado neįvykdė. Bet broliai latviai pasielgė „didvyriškai". Štai, vėl skaitome latvių spaudoje („Laiks" š.m. 6/16): „Ginčai tarp Lietuvos ir Latvijos". Vakarų Lietuvos žvejotojų ir žuvų perdirbimo konfederacijos pirmininkas Algirdas Aušra pranešė, kad Latvija, panaudodama savo karo laivus, jau yra išstūmusi Lietuvos žvejus iš 500 kvadratinių kilometrų ginčijamos teritorijos Baltijos jūroje. Lietuvos žvejai konstatuoja, kad ši problema, jūros įstatų atžvilgiu, yra sprendžiama savanaudiškai. Lietuva yra pasiūliusi pasikeisti žūklės kvotom taip, kaip yra daroma tarp kitų Europos Sąjungos valstybių. Tokiu būdu šis nesutarimas pats savaime išsispręstų. Tačiau latviai šį pasiūlymą kategoriškai, be jokių paaiškinimų, atmeta. Ir todėl pirmininkas Aušra norėtų, kad į šį reikalą būtų stipriau įtraukta Lietuvos Užsienio ministerija. Jis mano, jog lietuviam būtų laikas įtikinti latvius, o taip pat ir patius lietuvius, kad Lietuva irgi yra jūros valstybė. Iš tiesų, Lietuva yra prie Baltijos, tad turi teisę į jūrą. Ji privalo šias nepaneigiamas teises apginti, tik, žinoma, ne karo laivais, bet rimtom derybom ir diplomatija.

Pranas Jurkus
Elmhurst, IL

IŠGYVENTI METAI

„Draugo" dienraštyje, Antanas Šimokėnas aprašo savo išgyvenimus, esant studentu, kareiviu ir išėjus į gyvenimą. Jo rašinys pavadintas „Petraičių akmuo iš gimnazisto dienoraščio". Skaitantieji šį rašinį, neišgyvenę komunistų ir rusų okupacijos, turėjo patirti, ką tuo metu išgyveno žmonės, pasilikę Lietuvoje. Iš rašinio matyt, kaip buvo naikinami kaimai, žmonių moralinis gyvenimas, niekinamas tikėjimas ir pažeidžiama žmonių laisvė.

Tuo metu teisingiesiems, Dievą mylintiems žmonėms, nebuvo vietos tęsti normalų gyvenimą, bet į visas vadovaujamas vietas buvo įstatomi girtuokliai, tinginiai ir parsidavėliai okupantui. Teisingieji, laisvę mylintys žmonės, įsijungė į partizaninę veiklą arba talkino jiems, nors aiškiai žinojo, kas jų laukia, bet meilė savajam kraštui ir turėjusiems laisvą gyvenimą, jų neatbaidė.

Antanas Šimokėnas aprašydamas kaimų naikinimą, parodė, ką padarė okupantai ir jų pataikūnai. Teigiamai yra aprašomi nepriklausomos Lietuvos mokytojai, policininkai, kariškiai, kurie stengdavosi padėti savo žmonėms, bet jų dienos buvo suskaitytos, nes buvo pirmieji išvežti į Sibirą. Dingo kaimai, žmoniškumas ir meilė žemei, kurios ir dabartinėje Lietuvoje labai trūksta.

Ačiū A. Šimokėnui už priminimą praeities rūpesčių, kuriuos pergyveno žmonės, likę Lietuvoje po okupacijos jungu.

Antanas Paužuolis
Chicago, IL

Visuomeniški ir sumanūs alvudiečiai Elena ir Vladas Lapinskai bei istorikas Ričardas Bendoraitis, tarpininkaujant bažnytinio komiteto nariui Antanui Paužuoliui ir Marytei Smilgaitei, klebonui leidus, atnaujino Marquette Park, prie lietuvių šventovės, esantį apleistą koplytstulpį, kuris dabar praeivio akis žadina susikaupti Gėriui. Viena praeivė sengalvėlė papuošė jį sidabrine grandinėle, o svetimtautė Janė Bandza darželyje prie alvudiškių puošmenų savas vykusiais įterpė. **Zenono Jančiausko** nuotr.

ATSISVEIKINOME SU A.A. AKTORIUMI, DAILININKU JONU KELEČIUM

„Nedaug prašau, tik atminties,
Tiktai aušros per visą dangų,
Tik nubudimo po nakties..."
Just. Marcinkevičius

Po ilgos ir sunkios ligos nakties, a.a. Jonas nubudo „aušroje per visą dangų" ir, tikime, įžengė pro Amžinybės Vartus, linksmas, kaip Krėvės Raganius, kuriuo jis Čikagos lietuvius juokino ir žavėjo scenoje.

Kiekvienas išėjimas iš lietuviškojo būrio — sunki netektis: mūsų būrys mažas ir jau greit tirpstantis svetimųjų mariose. Jono Kelečiaus praradimas ypač liūdnas, nes ne tik jo šeima, bet visi išeivijos lietuviai netekome didelio talento, atviros širdies, šviesios asmenybės.

Didelis būrys draugų, artimųjų ir gerbėjų atsisveikino su a. a. Jonu liepos 6 d. Petkus Marquette laidotuvių namuose po pamaldų, giesmes vedė kun. V. Mikolaitis. Buvo giedamos tradicinės Marijos giesmės.

Atsisveikinimą pradėjo Velionio draugas Petras Petrutis, paskaitydamas Antano Minelgos, Velionio bendražygio teatro veikloje, laišką-prisiminimą iš teatro grupės „Atžalynas" (kurį a.a. Jonas įkūrė Vokietijoje, Hanau stovykloje) laikų. Toliau, su pagarbos ir bičiulystės žodžiais Velioniui, atsisveikino: Elena Petrokaitė Rukuižienė, Scenos darbuotojų sąjungos vardu; akt. Nijolė Martinaitytė Nelson, teatro draugų vardu; JAV LB Kultūros tarybos vicepirmininkas Leonas Narbutis, Kultūros tarybos vardu; bičiulių vardu rašyt. Nijolė Jankutė Užubalienė; giminių vardu Aldona Jurkutė. Užuojautas raštu pareiškė Lituanistikos tyrimo ir studijų centras, M. K. Čiurlionio galerija, Lietuvių dailės muziejus, Lemont, IL, Čikagos Lietuvių opera.

Gausiems atsisveikinimo su a.a. Tėvu dalyviams padėkojo jo sūnūs — Linas ir Marius Kelečiai.

Lietuviškoji išeivija ilgai pasiges akt. dail. Jono Kelečiaus, kuris savo talentais ne kartą įvedė ją į nekasdienišką, spalvingesnį, turtingesnį pasaulį. Už dosniai dalintą bičiulystę, talentus ir širdies šilumą, Ačiū, Jonai!

Nijolė Jankutė Užubalienė

DVI IŠĖJUSIAS LITUANISTES PRISIMENANT

Lygiai 14-kos mėnesių tarpe šį pasaulį paliko dvi iškilios lituanistės, kurias man teko asmeniškai pažinti. Šiuo rašiniu noriu po „centuką" pridėti prie jų biografijų.

Regina Mikšytė

Mirė Vilniuje 2000-jų metų lapkričio 5 d. Nekrologą, su antrašte „ir ant jos kapo blindelė išaugs", pasirašytą Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto vardu, skaitėme „Draugo" 2000.12.13 laidoje. Ten glaustai prisimenama lituanistikos mokslininkės akademinis statusas (PhD laipsnis), paminimi jos didieji darbai (veikalas „Antano Baranausko kūryba" ir kiti). Paminima ir tai, kad, ilgai sirgusi, mirė 77-rių metų amžiaus ir palaidota Rokiškio kapinėse, šalia savo tėvų.

Visi, kas „jos" laikais mokėmės Rokiškio gimnazijoje, atmenam Reginą kaip dailią, žvalią, linksmą mergaitę, mėgusią lietuvių kalbos pamokas, poezijos deklamuotoją. O per gimnazijos „robaksus" ji ne tiek pati šokdavo, kiek visus kitus šokdindavo, pianinu skambindama polkas ir žavingus Strauso valsus.

O pastabas prie jos nekrologo rašau dėl vieno įvykio, mano atmintyje išlikusio iki senatvės. Prieš pat II pasaulinį karą, turbūt Švietimo ministerijos patvarkymu, gimnazijos ėmė rengti dailiojo skaitymo bei deklamavimo varžybas. Negana rungtis tik savo gimnazijos ribose, imta ruoštis varžyboms visos Lietuvos mastu. Turbūt pačios pirmosios tokios varžybos turėjo įvykti Vilniuje, 1939-1940 mokslo metų gale.

Rokiškio gimnazijoje varžybos įvyko berods 1940 m. gegužės vidurį. Jose dalyvavo deklamuotojai bei skaitovai, mokytojų Juozo Tarvydo ir Anelės Krasnickaitės paruošti. Varžyboms gimnazijoje įvykus, I deklamavimo vietą laimėjo Regina Mikšytė, o kas laimėjo II-nebepamenu. O I meniško skaitymo (kaip tada ištardavo) vietą laimėjo Tamara Bazarauskaitė, o II vieta teko čia rašančiajam. Po vietinio konkurso, visi keturi laimėtojai buvome intensyviai ruošiami varžyboms Vilniuje. Regina vis kartojo varžyboms pasirinktąjį eilėraštį, Maironio „Nuo Birutės kalno".

Į Vilnių išvykome traukiniu birželio 14-tą, gal diena anksčiau klasių baigimo pažymėjimus atsiėmę. Mums iš tolimos provincijos, ne visiems mačiusiems ir Kauną, Vilnius atrodė kaip pasakų miestas. Apnakvydintiems dideliuose rūmuose, Antakalny, buvo pasakyta, kad kitą dieną bus deklamavimo-skaitymo generalinė repeticija, o dar už sienos — rungsimės su kitų gimnazijų varžovais.

Kai birželio 15-tą pakilom praustis ir pusryčiauti, ėmė sklisti gandai, kad į Vilnių artėja Raudonoji armija. Dar valanda kita, ir miestą ėmė siaubti sovietinių tankų bei sunkvežimių burzgesys — džeržgėjimas, kažkos pasibaisėtinas triukšmas. Antakalnio gatve pasileidę žemyn, drąsesni vyrukai atsidūrėme prie Katedros aikštės ir valandą, dvi, ar ilgiau stebėjome, kaip mūsų gražiąją tėvynę siaubia Rusijos ir Azijos stepių kūnai. Ne, tuomet tokių epitetų neminėjom, nes daugelis ir pabaisos nebuvom atpažinę.

Nepamenu į kuriuos rūmus buvom nuvežti gen. repeticijai. Ten radom slankiojančius, netikrumo apimtus, liūdnus mokytojus ir tik kai kurių gimnazijų varžovus. Vadovai lakstė, tarėsi, skaičiavo... Aiškėjo, kad daugelis jau Vilniaus nepasieks. Ir vis dėlto, atvykusieji buvo kviečiami repetuoti. Po kelių ar keliolikos minučių ant scenos užlipo mūsų Regina. Liūdna, liūdna, gal jau verkusi. Ji pradėjo:

„Išsisupus plačiai vakarų vilnimis,
Man krūtinę užliek savo šalta banga..."

Gal tik tą posmą iki galo. Gal porą eilučių kito. Iš jos akių ėmė plūsti ašaros... Ir greit „krūtinę užlieko" graudi rauda. Ji nuo scenos kukčiodama nubėgo. Susirinkę varžovai ir mokytojai tyloje tarsi sustingo. Nebežinau, ar po jos dar kas deklamavo, kas skaitė, bet man skaityti tikrai nebereikėjo. Kitą dieną, pavieniui, Vilnių palikome.

Reginos Mikšytės rauda Lietuvos laisvės laidotuvėse man, gal ir daugeliui kitų, atskleidė dar tik prasidedančios okupacijos baisumą, kurio daugelis pačią pirmąją dieną nepajėgėme suvokti.

Šį epizodą jau esu atsiminimuose porą kartų parašęs. Tik, turėdamas mintyje okupantų nuožmumą, nenorėdavau ištarti mokslinį darbą dirbančiosios vardą.

Jonė Rita Liandzbergienė

Tai Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto (toliau-MELI) Vilniuje darbuotoja. Ji staiga ir netikėtai mirė 1999 rugsėjo 5 dieną, sulaukusi 65-rių metų amžiaus (gimė 1934 vasario 18-tą dieną Kaune). Nežinau, ar išeivijos spaudoje buvo kokia žinia apie jos mirtį, bet aš sužinojau tik 2000-siems baigiantis. Jeigu jos išėjimas liko nežinomas ir kitiems JAV lietuviams, tai kelios pastabos apie garbingą velionę labai reikalingos.

Apie velionės mirtį iš kitos MELI darbuotojos išgirdęs, paprašiau bent trumpos jos biografijos. Be jau minėtų gimimo ir mirties datų, buvo tiek atskleista:

„Ilgus metus dirbo Enciklopedijų leidykloje, vėliau perorizuotoje į Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutą. Nuo 1992 buvo instituto vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoja, nuo 1993 direktoriaus pavaduotoja redakciniams reikalams. 1993.09 — 1994.07 ir 1995 02-05 (tad iš viso arti 13 mėnesių, A.N.) dirbo JAV Lituanistikos studijų ir tyrimo centre Čikagoje, rinkdama medžiagą biografijų žinynui „JAV lietuviai". Vėliau buvo šio leidinio, kurio pirmasis tomas pasirodė 1998 metais, kuratorė. Palaidota Vilniuje Antakalnio kapinėse".

Tokia pažodinė man suteikta informacija, kuri apie velionę daug pasako. O kas į rankas paims labai reikšmingą ir vertingą, daugeliui paminklinį leidinį „JAV lietuviai" I tomą, apimantį A-M raides, 2-ram tituliniam puslapyje, kur įvardinta leidinį parengusių MELI darbuotojų grupė, ras pirmąjį įrašą: „Grupės vadovė/vyr. mokslinė redaktorė Jonė Liandzbergienė".

Šias pastabas rašančiajam su velione teko suartėti labai netikėtai. Gal prieš porą dešimtmečių, net pats nežinau kodėl, pradėjau kaupti JAV lietuvių nekrologus bei trumpus mirties pranešimus. Jų prisirinko bene daugiau nei tūkstantis. Išgirdęs apie planuojamą leisti JAV lietuvių biografijų žinyną, tą savo „turtą" pasiūliau prof. dr. Jonui Račkauskui, o jis mano pasiūlymą perdavė jo įstaigoje besidarbuojančiai J. R. Liandzbergienei. Jai už pirmąją nekrologų siuntą labai apsidžiaugus, Čikagon siunčiau dar kartą, ir, vėliau, porą kartų po kelis šimtus siunčiau jau į MELI Vilniuje.

Nuskridęs į Vilnių 1994 vasarą, su fotoaparatu ant kaklo, lankiau kelias įstaigas. Į MELI užsukau liepos 28 d. Tada su labai jaunatviškai atrodančia, malonia ir paslaugia Jone susipažinau. Ji aprodė visą įstaigą, kalbėjomės apie ruošiamą „JAV lietuviai" žinyno I tomą. Man pasiūlius, mielai sutiko būti nufotografuota ir su plačia šypsena pozavo. Vėliau jai atsiunčiau gerai išėjusios nuotraukos kopiją. Tai buvo nuotrauka, kurią publikavo „Draugas" su Algimanto A. Naujokaičio rašiniu apie tik ką išėjusį žinyną (turbūt 1998 metais; tą „Draugo" nr. atskirai pasidėjęs taip „nusaugojau", kad nebegaliu surasti, nors jį labai norėčiau turėti!). Mažesnę nuotrauką, su mano daugelio puslapių reportažu, išspausdino „Darbininkas", 1994.12.23 laidoje.

Antras ir paskutinis susitikimas su velione Jone įvyko irgi MELI įstaigoje, 1998 rugpjūčio 28 d. Pats insulto apniokotas, nuvažiavau kartu su dukterim Vida, kuri po Vilnių gastroliavo su videoaparatu, kurį atsivežė ir į MELI įstaigą. Mudviem su Jone kalbantis, ji visą pašnekesį, arti 40 minučių, nufilmavo. Pašnekovė stebėjosi išeivijos veikėjų nejautrumu ir nesupratimu jų, MELI, atliekamo darbo — ruošimo biografijų žinyno — svarbos. Iš Lietuvos valdžios įstaigų lėšų negaudami, o pasikliaudami tik JAV lietuvių aukomis bei prenumeratoriais, po pirmojo tomo įstrigo ir negali išleisti antrojo, jau beveik parengto. Pasakė karčių žodžių surinktas aukas užlaikiusiems ir žinyno reikalui nejautriai JAV lietuvių spaudai. Mudviem „oficialų" pokalbį ir Vidai filmavimą užbaigus, tarp kitko ją paklausiau, ką mananti apie vėliausią išeivijos naujadarą „žiniasklaida". Sakiau jai, kad vokiečiai „išūnijo" ir gausiai vartoja žodį **media**, kuris ir man labai patinka. Jos atsakymas buvo: „žiniasklaida" jau beveik prigijo; pamatysite, kad „Dabartinės lietuvių kalbos žodynas" sekančioje laidoje jį jau įsidės.

Nors ir apkartęs, į JAV sugrįžęs nekrologus vis tiek rinkau. Kai per beveik metus vėl jų keli šimtai susikaupė, panorau sužinoti, ar jie MELI darbuotojams dar reikalingi. Apie Jonės Liandzbergienės likimą negirdėjęs, 2000 birželio 12 d. parašiau jai laišką. Laišku, rašytu 2000 liepos 24 d. atsiliepusi Vilija Kneitienė papasakojo apie skaudžiąją netektį ir kad jai esą perduotos velionės pareigos „JAV lietuviai" II tomui ruošti. Prašė ir toliau talkinti bei skatinti kitus tautiečius, kad žinyno užbaigimą remtų. Tai ne tik naujosios redaktorės, bet ir velionės Jonės Ritos Liandzbergienės testamentinis pageidavimas.

Alfonsas Nakas

DRAUGA atminkime savo testamente

Mūsų klubo nariui

A. † A.

ANTANUI KALVAIČIUI

mirus, jo dukrą, klubo narę ALDONĄ ir visus artimuosius gilaus liūdesio valandose širdingai užjaučiame ir drauge liūdime.

Daytona Beach Lietuvių klubas

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747
Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Audrius Girnius, šiuo metu Čikagos universitete (University of Chicago) baigiąs ruošti doktoratą iš ekonomikos, dalyvaus Lietuviškų studijų savaitėje Dainavoje. Rugpjūčio 25 d., šeštadienį, jis kalbės simpoziume, kuriame bus apžvelgiami ir svarstomi skirtingi Bažnyčios ir valstybės požiūriai į socialinių klausimų ir problemų sprendimą Lietuvoje. Apie kitus šio simpoziumo kalbėtojus pranešime vėliau.

Dienos išvyką į Harrah's Casino East Chicago, IN, liepos 27 d., penktadienį, ruošia Vyresniųjų lietuvių centras. Išvyksime nuo „Seklyčios" 9 val.r. patogiu autobusu. Į bendrą kelionės kainą įsikaitomi ir pietūs laive. Sugrįšime „Seklyčion" 4 val.p.p. Kviečiame registruotis asmeniškai ar tel. 773-476-2655.

Iš arti ir toli

NAUJOS „LONDONO ŽINIOS"

Didžiosios Britanijos lietuvišką spaudą papildė dar vienas naujas leidinys — dvisavaitinis laikraštis „Londono žinios".

Pirmasis „Londono žinių" numeris patraukia fotografijų ir įvairiausias gyvenimo sritis aprėpiančios informacijos gausumu. Kol kas laikraštis neturi prenumeratos ir bus pardavinėjamas laikraščių krautuvėse bei kioskuose.

„Londono žinių" redakcijos kolektyvą sudaro trečiosios bangos lietuviai. Laikraščio vyriausias redaktorius — Virgaudas Korženiauskas.

Malonu matyti, rašo „Britanijos lietuvių balse" Klemensas Tamošiūnas, kad jau gęstančios ir pavargusios išeivių kartos veiklą šiame krašte bando atnaujinti jauni ir energingi trečios bangos žmonės. Vyresnės kartos išeiviai iš Lietuvos, kaip rašo K. Tamošiūnas, linki naujiesiems daug sėkmės užsibrėžtuose darbuose: dabar jau nuo jų priklausys lietuvybės ateitis Didžiojoje Britanijoje. (Elta)

Skelbimai

• **Lanai Butonytei-Broudo pagimdžius** dukrelę Lee Ruth, džiaugiasi, sveikina ir „Lietuvos vaikų vilčiai" aukoja $20 Wanda Urbonienė.

• **Amerikos Lietuvių radijas,** vad. Anatolijus Šlutas – kiekvieną sekmadienį **7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903,** adresas: 4459 S.Francisco, Chicago, IL 60632.

Primename, kad „Draugą", kuris išeina penkis kartus per savaitę, naujieji, pirmą kartą laikraštį užsisakantys skaitytojai net gali tris mėnesius gauti nemokamai, o po to visiems metams „Draugą" užsisakyti už 65 dol. Šiaip „Draugo" prenumerata metams JAV kainuoja 100 dol. (pusei metų – 60 dol., 3 mėnesiams – 38 d.); Kanadoje ir kitur (už JAV dol. metams – 115 dol., pusei metų – 65 dol., 3 mėn. – 45 dol.); į Lietuvą oro paštu metams – 500 dol., pusei metų – 250 dol.; į Lietuvą reguliariu paštu – 100 dol., pusei metų – 55 dol. Tik šeštadieninę „Draugo" laidą JAV metams galima užsisakyti už 60 dol., pusei metų – už 45 dol., 3 mėn. – už 33 dol.; Kanadoje ir kitur metams – už 65 dol., pusei metų – už 50 dol., 3 mėn. – už 38 dol.; į Lietuvą oro paštu metams – už 160 dol., pusei metų – 85 dol.; į Lietuvą reguliariu paštu metams – 55 dol. Informacija „Draugo" tel. 773-585-9500.

Teodoras Mitkus, gyvenantis Chicago, IL, grąžindamas, „Draugo" rudens šventės laimėjimų knygelę, mums pridėjo 100 dol. Tariame didelį ačiū už dosnumą.

Liepos 23 d. baigiasi terminas, kad galima registruotis Illinois universitete Čikagoje ir gauti vienos semestrinės valandos kreditą už dalyvavimą Mokytojų kursuose (Studijų savaitėje) Dainavoje, kurie vyks rugpjūčio 5-12 d. Registruokitės šiuo adresu: Nancy Downs, Senior Program, Coordinator, UIC Office of Continuing Education, 322 South Green St., Suite 202, Chicago, IL 60607-3744. Klausimus užduokite skambindami Nancy Downs tel. 312-996-5749.

Vygaudas Ušackas, Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV, mirusio aktoriaus, dailininko Jono Kelečiaus žmonai Stasei atsiuntė užuojautą: „Mus pasiekė liūdna žinia apie netektį Jūsų šeimoje. Tai didelė netektis ir visai Amerikos lietuvių bendruomenei. Visų ambasados darbuotojų vardu reiškiu Jums nuoširdžią užuojautą mirus mylimam vyrui Jonui Kelečiui. Šią liūsesio ir skausmo valandą esame kartu su Jumis".

Adelaida Balbata iš St. Petersburg, FL, įsigijo „Draugo" laimėjimų knygelę ir mus parėmė 50 dol. auka. Dėkojame už dosnumą ir linkime sėkmės traukiant laimikius.

Gražina Kenter iš Danbury, CT, atsilygindama už „Draugo" pokylio laimėjimų bilietelius, mūsų laikraščio paramai pridėjo 90 dol. Nuoširdžiausiai dėkojame!

NAUJA KNYGA NE LIETUVIŲ KALBA

Kai pasitaiko nauja knyga ne lietuvių kalba apie lietuvius, nieko nelaukdamas pradedi ją vartyti ir, kas bebūtų rašoma tenai, sustoji gilesniam susipažinimui. Šiuo atveju, dalinamės įspūdžiais apie prieš kurį laiką pasirodžiusį publicistės Hypatijos Yčaitės leidinį „Springtime in Lithuania", turintį Bibliotekų sąjungos kartotekos tarptautinį knygos numerį, atspausdintą „Adams Press" spaustuvėje Čikagoje. Taigi, ne lietuviškos spaudos darbas, vienok literatūrinis tekstas — tyros lietuvybės tikros buvusio gyvenimo akimirkos.

Autorės mama Hypatija Šliupaitė gimė Shanandoah, Amerikoje; tėvas — Martynas Yčas — Šimpeliškiuose, Lietuvoje. Kai likimas suveda juos, prasideda Hypatijos Yčaitės pasakojimas anglų kalba apie pačią gražiausią tėvų gyvenimo dalį. Pratarmėje autorė pastebi, kad tasai laikotarpis, 1920-1940 metai, galėtų būti pavasaris Lietuvos krašto, kur ji augo ir mokėsi stiprios šeimyninės tradicijos aplinkoje, kol sovietų okupacija, kaip raudonas tvanas, neužliejo viso krašto.

Ši knyga nėra vieno žmogaus autobiografija; vietomis kalba vingiuoja iki smulkmeniškumo kasdienybės rutinoje, žaidimuose, formaliuose pobūviuose. Hypatija Yčaitė leidžia savo atsiminimų antplūdžiui lietis naiviai, ypač kai kalba eina apie tėvą. Martynas Yčas buvo diplomatas, valstybininkas, mokėjo bendrauti, mėgo žmones. „The Social Scene" skyrelyje autorė vaizdžiai aprašo Kauno 1920 metų puošnių balių nuotaikas, kada jau buvo mėginama atsipalaiduoti svetimųjų šokių — mazurkų, svajingų Aleksandrovsky valsų, sūkury. Yčaitės tėvas tuose baliuose vesdavo nuotaikingą suktinį ar valsą su figūrom ... suktis poras kviesdamas gyviau, linksmiau. Tokiuose baliuose juokavimai užsitęsdavo iki paryčių. Autorė aprašo visa tai be jausmingo verkšlenimo ir apgailestavimų. Rašo sklandžia anglų kalba. „Springtime in Lithuania", youthful memories 1920-1940 by Hypatia Yčas, — dovana visiems. Kiekvieno mūsų būsenos dalis tenai. Tokių leidinių labai lauktina dažniau. Ačiū!

Stasė V. Pautienienė

Dviračiais į Čikagos skautų stovyklą 180 mylias tris ir pusę dienos keliavę „Lituanicos" tunto „Geležinio vilko" draugovės prityrę skautai. Šiai kelionei juos paruošė vadovas skautas vytis v.s. Donatas Ramanauskas ir kartu kelionėje lydėjo skautas vytis Aras Lintakas. Kelionė prasidėjo trečiadienį, liepos 4 d., 6 val. r. iš Sawyer, Michigan, ir baigėsi Rako stovykloje šeštadienį, liepos 7 d., 12:30 val. p.p. Iš k.: I eil. — Danius Čarauskas, Saulius Fabianovich, Viktoras Jučas. II eil. — vadovas v.s. Donatas Ramanauskas, Danius Andriušis, Darius Aleksiunas, Tomas Milo, Marijus Spitrys ir vadovas sk. vytis Aras Lintakas.

Šiaulių vaikų ansamblis „Ro-ko-ko" po šv. Mišių Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčioje, Brighton Parke. **Jono Kuprio** nuotr.

LIETUVOS VAIKAI DAINUOJA ČIKAGOJE

Jie gieda bažnytines giesmes, psalmes, vysk. Bartulio kūrinius. Jie gieda šv. Mišioms Šv. Ignaco bažnyčioje Šiauliuose. Jie dainuoja linksmas, ritmiškas, žaismingas jaunatviškas daineles apie žąsiną, bitę, bobutę ir senelį ir jomis džiugina Lietuvos vaikus bei skina konkursų laurus. Tai — Šiaulių „Ro-ko-ko" vaikų ansamblis, kuris nuo birželio 28 d. iki liepos 3 d. viešėjo Čikagoje. Jie keliavo ne tik savo malonumui, bet savo atvykimu jungė mūsų širdis su kitais Lietuvoje gyvenančiais vaikučiais, kuriems likimas nebuvo dosnus...

Į JAV ansamblis atvyko Omaha, Nebraska vaikų choro „Bel Canto" kvietimu. Omaha ir Šiauliai — gimininga miestai. Buvusi šiaulietė Asta Buračaitė sudarė vaikams progą pakoncertuoti plačiau ir trumpai pakeliauti po „svajonių" šalį. Energingoji Asta prieš porą mėnesių buvo sudariusi progą ir Šiaulių studentų chorui „Studium" padainuoti čikagiečiams. Esu tikra, kad nei viena, nei kita grupė nenuvylė atvykusiųjų į koncertus. Tik gaila, kad Lietuvos vaikai tarp žiūrovų matė mažai jaunų veidelių...

Tačiau, be daugelio pagalbos, nelengva didesnes grupes priimti, nes susiduriama su apgyvendinimo, vežiojimo, užėmimo problemomis. Tik gerų žmonių dėka įmanoma sėkmingai įgyvendinti numatytas programas.

Ketvirtadienio popietę į Čikagą „Ro-ko-ko" atvyko devyniolikos žmonių sudėties, t.y. panašiai kaip balandžio gale dešimčiai dienų buvo atvykusi Marčiulionio krepšinio mokyklos penkiolikmečių komanda. Atvažiavo 11 vaikų, kuriems nuo 12 iki 14 m. amžiaus, du studentai, vadovės Rasa Kauneckaitė ir Janina Bartkutė, garso režisierius su žmona bei Šiaulių vicemeras oficialioms pareigoms atlikti Omahoje, taip pat viena motina padėti vaikus prižiūrėti.

Didelė padėka sutikusiems priimti svečius: dr. Austė ir Mindaugas Vygantai (3), Irena Grigaitienė (3), Sofija Žutautaitė (2), Sigita ir Gediminas Damašiai (4 iki šeštadienio), Genė ir Rimvydas Rimkai (2 nuo šeštadienio), Marytė Černiūtė (2 nuo šeštadienio), Arūnas Šatkus (2), Asta Buračaitė (2), dr. Donatas ir Indrė Tijūnėliai (3). Grupė buvo vežiojama Astos Buračaitės išnuomotu autobusėliu ir Tijūnėlių automobiliu.

Penktadienį pakilome į John Hancock pastato 96-tą aukštą, kad pamatytume Čikagą ir dangoraižius. Po to vykome į Brookfield zoologijos sodą, kur iš anksto pasirūpinus, buvome įleisti nemokamai. Reikėjo mokėti tik už automobilių pasistatymą. Įspūdingos meškos, liūtai ir gorilos, ypač gorila, prieš porą metų išgelbėjusi į gorilų būstą įkritusį berniuką. Pietums D. Tijūnėlis visus pavaišino Arlington Heights „Old Country Buffet" ir po stabtelėjimo „Dollar Store" ir poilsio Tijūnėlių namuose visi išsiruošė koncertuoti Libertyville miestelio Civic Center.

Šeštadienį, apsilankius keliose parduotuvėse prie 75 gatvės ir Lemont Rd., „ansambliukai" pietavo vaišingųjų Baniutės ir Romo Kronų sodelyje, gražiai įrengtame „gazebo", kur visus sergėjo šeimininkų ištikimas keturiolikmetis šuo. Pasistiprinę ansambliečiai važiavo į Pasaulio lietuvių centrą Lemonte rengtis vakaro koncertui.

Sekmadienį vaikai giedojo šv. Mišiose Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje. Mišias laikęs kun. Jaunius Kelpšas pabrėžė, kad tokie vaikai yra Lietuvos ateitis, o po Mišių įteikė ansamblio nariams vokelius su dovanėlėmis (kiekvienam po 20 dol.) nuo gerojo dr. Jono Adomavičiaus. Susirinkusieji į Mišias taip pat suaukojo gražią sumą, kuri padės padengti vaikų kelionės išlaidas. Po to vyko koncertas ir pietūs parapijos salėje.

Astos Buračaitės nurodymu svečiams buvo parodytas Dariaus ir Girėno paminklas bei Marquette Parko Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčia. Atvykus bažnyčia buvo užrakinta, bet kun. Vito Mikolaitis ne tik visus įleido į vidų, bet ir gražiai paaiškino bažnyčios istoriją, vitražų bei paveikslų prasmes. Dėl staigiai atvėsusio oro, planuotas vakaras „Cypress Cove" baseine buvo atšauktas, tai D. Tijūnėlis visus pakvietė žaisti „mini golfą" (prie 75 g. ir Lemont Rd.). Trumpam sustojus pas dr. Donatą ir Dainą Siliūnus „ansambliukai" savo dainomis pradžiugino pas juos susirinkusius gimines, kurių vaikučiai negalėjo patikėti juos aplankiusia laime! Pasivaišinę važiavome į „Fox Bowl" (Wheaton), kėgliuoti ir užkandžiauti pica. Kėgliavimo vakaras buvo suruoštas Reginos ir Vytauto Valatkaičių dėka.

Algio Strimaičio dėka pirmadienį ne tik buvo apžiūrėtas Mokslo ir pramonės („Science and Industry") muziejus, bet ir Omnimax kino teatre pamatytas nuostabus filmas „Greatest Places" (Besilankant „marčiulioniukams", A. Strimaitis ir jiems dovanojo bilietus į IMAX teatre rodomą „Michael Jordan" filmą). Per Sofiją Žutautaitę Chicago Cultural Center patalpose įvyko „Ro-ko-ko" susitikimas su Chicago Children's Choir. Abu chorai drauge repetavo, kai kurias dainas atliekant atskirai, o kitas drauge. Vakare vaikams buvo didelė staigmena — vakarienė pas Genę ir Rimvydą Rimkus ir maudymasis jų gyvenvietės apšildomame baseine!

Antradienio rytą susitikome Field Muzeum. Iš anksto susitarus, per muziejaus švietimo skyrių („Education Department") buvo parūpinta, kad visa grupė (23 žmonės) būtų įleisti už 35 dol. Muziejuje yra ypatingas dinozauras vardu Sue. Tai — retas archeologinis radinys — beveik visi kaulai surasti, sustatyti ir muziejuje eksponuojami. Šiame muziejuje taip pat svarbu pamatyti iš Egipto atvežtas mumijas. Toliau aplankėme Illinois gubernatoriaus bei Čikagos mero kabinetus, Picasso skulptūrą, Meno muziejuje stabtelėjome impresionistų kambaryje ir stebėjomės smulkiaisiais miniatiūriniais „Ward Thorne" kambarėliais. Turistiniu autobusėliu nuvažiavome į Navy Pier, kur atsigaivinome skaniais ledais ir pasivažinėjome karuselėmis. Vakare visus šiltai priėmė ir pavalgydino dr. Austė ir Mindaugas Vygantai. Čia buvo malonu ne tik pailsėti, bet visiems vaikams drauge pažaisti. Nepaprastai įdomu buvo, kaip kūrybingai jie mokėjo žaisti!

Trečiadienį teko atsisveikinti su mielu „Ro-ko-ko" ansambliu, nes iš Midway oro uosto jie iškeliavo toliau į Omahą, o liepos 17 d. jau grįš atgal į Šiaulius, bet supinti širdžių ryšiai niekuomet nenutruks.

Indrė Tijūnėlienė

Bevaikštant Čikagos centre „Ro-ko-ko" ansamblio jaunimas galėjo pailsėti ant mieste išstatytų meniškų sofų. Čia su ant sofos sėdinčia vyro statula Kristina Saudargaitė, Valdas Vaitiškis ir Gerda Damskytė.
I. Tijūnėlienės nuotr.

„Ro-ko-ko" klausytojos Libertyville Civic Center. **I. Tijūnėlienės** nuotr.

Dainininkus iš Šiaulių savo sode svetingai pavaišino Baniutė ir Romas Kronai. **Indrės Tijūnėlienės** nuotr.